- **ખાલી જગ્યા પૂરો.**

1. તદ્દન જુદા પર્યાવરણમાં ઉછર્યાં હોવા છતાં .... ની બુદ્ધિમાં અત્યંત સામ્ય હોય છે. – એકદળ જોડકાં બાળકો
2. .... મનોવૈજ્ઞાનિકે ૮ પ્રકારની બુદ્ધિઓ સૂચવી છે. – ગાર્ડનર નામના
3. .... મુજબ ત્રિપુટી વડે બુદ્ધિનો સંપૂર્ણ ખ્યાલ મળે છે. – સ્ટર્નબર્ગના મત
4. બુદ્ધિ વિશેનો .... મત સામાજિક, આવેગિક અને કર્તૃત્વલક્ષી પમ છે. – ભારતીય
5. ધીમંતની શારીરિક વય ૮ વર્ષ છે અને તેનો બુદ્ધિઆંક ૧૨૫ છે. તેથી તેની માનસિક વય .... વર્ષ હશે. – ૧૦
6. પહેલી બુદ્ધિકસોટી .... ભાષામાં, ... અને .... મનોવૈજ્ઞાનિકોએ રચી. – ફ્રેંચ, બિને, સાયમન નામના
7. સામાન્ય વસતીમાં ૯૦ થી ૧૦૯ બુદ્ધિઆંકવાળી વ્યક્તિઓની સંખ્યા .... હોય છે. – ૫૦ ટકા
8. .... ઉચ્ચ બુદ્ધિ, ઉચ્ચ સર્જકતા અને ઉચ્ચ પ્રેરણાની આંતરક્રિયા પર અવલંબે છે. – પ્રતિભા સંપન્નતા
9. મધ્યમ કક્ષાએ મંદબુદ્ધિવાળાં બાળકોનો બુદ્ધિઆંક .... અને .... વચ્ચેનો હોય છે. – ૩૫, ૪૯
10. વ્યક્તિમાં સુષુપ્ત રૂપે પડેલી, વિશિષ્ટ પ્રકારનું કાર્ય કરવાની શક્તિ તે .... છે. – અભિયોગ્યતા
11. ડીએટી કસોટી સમૂહ .... માટે વપરાય છે. – શિક્ષણક્ષેત્રે માર્ગદર્શન
12. ‘તારા સ્વને જાણ’ એ સંદેશો .... માં પણ તત્વજ્ઞાન જેટલો જ મહત્વનો છે. – મનોવિજ્ઞાન
13. ‘સ્વ’ વિશે બે રીતે વાત કરી શકાયઃ કર્તા તરીકે અને .... તરીકે. – વિષયવસ્તુ
14. ભારતીય મત મુજબ ‘સ્વ’ કર્તા નથી, માત્ર .... છે. – સાક્ષી કે દ્રષ્ટા
15. ઊપજેલી પ્રેરણાની તૃપ્તિમાં વિલંબ કરવાનું શીખવું એટલે .... – સ્વનિયમન
16. પ્રતિક્રિયા ઉદ્દીપકથી ઊપજે છે, તેથી વર્તનને અંકુશમાં લેવા માટે .... જોઇએ. – ઉદ્દીપકનું નિયંત્રણ
17. વ્યક્તિત્વ વિશેનો લૌકિક ખ્યાલ વ્યક્તિ વિશેની .... પર આધારિત હોય છે. – પહેલી છાપ
18. ક્રેશ્મર અને શેલ્ડને .... ના આધારે વ્યક્તિત્વના પ્રકારો આપ્યા છે. – શરીરના બાંધા
19. યુંગે .... ના આધારે વ્યક્તિત્વના બે પ્રકારો આપ્યા છે. – પ્રવૃત્તિની દિશા
20. અહિંસા એ ગાંધીજીનો .... ગુણ હતો. – મૂળભૂત
21. વ્યક્તિત્વના .... અભિગમમાં ફ્રોઈડનો ફાળો સૌથી મોટો છે. – મનોગત્યાત્મક
22. ફ્રોઈડ મુજબ સભાનતાની ૩ કક્ષાઓ છેઃ સંપૂર્ણ સભાનતા, ... અને અજ્ઞાન મનોવ્યાપારો. – અર્ધજ્ઞાન કે પૂર્વજ્ઞાન મનોવ્યાપારો
23. છોકરામાં પિતા પ્રત્યે દ્વેષ અને માતા માટે આકર્ષણ તેની .... ગ્રંથિને કારણે ઉદ્‌ભવે છે. – ઈડિપસ
24. છોકરીમાં માતા પ્રત્યે દ્વેષ અને પિતા માટે આકર્ષણ તેની .... ગ્રંથિને કારણે ઉદ્‌ભવે છે. – ઈલેક્ટ્રા
25. હજારો રોકાણકારોએ પૈસા ગુમાવ્યા પછી પણ ‘શેરબજારમાં નાણાં રોકવામાં જોખમ છે જ નહિ’ એમ કહેનાર સરકારી અધિકારી .... બચાવ પ્રયુક્તિનો આશરો લે છે. – ઈનકાર કે અસ્વીકાર
26. ‘હરવા – ફરવાનો હક મૂળભૂત માનવ અધિકાર હોવાથી આતંકવાદીઓને ગમે ત્યાં જવાની છૂટ હોવી જોઇએ’ એમ કહેનાર વ્યક્તિ .... ની બચાવપ્રયુક્તિનો આશરો લે છે. – વિરુદ્ધ પ્રતિક્રિયા કે વિરોધી ભાવધારણ
27. કામોત્તેજક વસ્ત્રો પહેરનાર યુવતી ‘પુરુષોની ગંદી નજર’ ની ફરિયાદ કરતી વખતે .... ની બચાવપ્રયુક્તિનો ઉપયોગ કરે છે. – પ્રક્ષેપણ
28. યુંગે .... અવેચતન ઉપર ભાર મૂકયો છે. – વ્યક્તિગત
29. .... મુજબ દરેક માણસમાં પસંદ કરવાની કે સર્જવાની શક્તિ હોય છે. – એડલરના
30. હોર્ની પ્રમાણે બાળઉછેરની સમતોલ શૈલી વડે વ્યક્તિત્વનો .... વિકાસ થાય છે. – સમતોલ
31. સ્કિનર મુજબ જેને .... મળે એ વર્તનના પુનરાવર્તન વડે વ્યક્તિત્વ વિકસે છે. – પ્રબલન
32. .... મુજબ દરેક વ્યક્તિ સંપૂર્ણ રીતે કાર્યરત બનવાનું અને રહેવાનું ધ્યેય ધરાવે છે. – કાર્લ રોજર્સ
33. રોજર્સ મુજબ વ્યક્તિના સ્વ ખ્યાલ અને તેના અનુભવો .... હોય ત્યારે તેનું સમાયોજન સારું હોય છે. – સુસંગત
34. મેસ્લો કહે છે કે સ્વસાર્થકતા પ્રાપ્ત કરવી એટલે પોતાની .... ને કાર્યાન્વિત કરવી. – સુપ્તશક્તિ
35. માનવવાદી અભિગમ જીવનનાં .... પાસાંની અગત્ય દર્શાવે છે. – વિધાયક

Astha Academy Mo.8980961441

36.ભારતીય મતે વ્યક્તિત્વમાં ત્રણ ગુણો રહેલા છેઃ ...., ... અને .... – સત્વ, રજસ અને તમસ્

37................. મુલાકાતમાં ચોક્કસ કાર્યવાહી અને વિશિષ્ટ પ્રશ્નો પહેલેથી તૈયાર કરાય છે. – રચિત

38.મૂલ્યાંકન તુલામાં .... અને .... ની ભૂલો ઉદ્દભવી શકે છે.
– સમગ્રતાની કે પ્રભાવની અસર, મધ્યવર્તી વલણ

39.વ્યક્તિત્વનાં અજ્ઞાત બળોને ઓળખવા માટે .... વિકસાવવામાં આવી છે. – પ્રક્ષેપણ પ્રવિધિઓ

40.પ્રક્ષેપણ પ્રયુક્તિઓમાં ઉદ્દીપક સામગ્રીનું માળખું .... હોય છે. – અસ્પષ્ટ

41.રોરશાક પ્રવિધીના બે ભાગ છેઃ .... અને .... – કર્તૃત્વ, અન્વેષણ

42.................. પ્રવિધિમાં વ્યક્તિએ ચિત્રો જોઈને રચેલી વાર્તાઓના વિષયના આધારે તેનું વ્યક્તિત્વ ઓળખાય છે. – વિષય અધિપ્રત્યક્ષ

43................. શોધનિકા વર્તનવિકૃતિના પ્રકારોના સંદર્ભમાં વ્યક્તિત્વની આકારણી કરે છે.
– મીનેસોટા વિવિધલક્ષી વ્યક્તિત્વ

44.આઈઝેન્કની પ્રશ્નાવલિમાં વ્યક્તિત્વના .... અને .... આવેગીય પરિમાણ માપવામાં આવે છે. – સ્થિર, અસ્થિર

45.................... શોધનિકામાં .... મનોવૈજ્ઞાનિકે ઘટક વિશ્લેષણથી શોધેલા વ્યક્તિત્વઘટકો મપાય છે. – ૧૬ વ્યક્તિત્વ ઘટકોની, કેટલ

46. જૂથ બે કે તેથી વધુ વયક્તિઓનું બનેલું .... એકમ છે. – સામાજિક

47.જૂથ અસ્તિત્વમાં આવવા માટેની અનિવાર્ય શરત સભ્યો વચ્ચેની .... છે. – આંતરક્રિયા

48.પ્રાથમિક જૂથનું મહત્વનું લક્ષણ .... અને ……………. સંબંધ છે. – મોઢામોઢનો, નિકટનો

49.ઔપચારિક જૂથો મહદંશે .... જૂથો છે. – ગૌણ

50.અનુરૂપતા મુખ્યત્વે .... ને વશ થવાની પ્રક્રિયા છે. – જૂથ દબાણ

51.નેતૃત્વ એ .... પ્રક્રિયા છે. – સામાજિક

52. .... નેતા જૂથના લક્ષ્ય ખાતર વ્યક્તિગત સ્વાર્થનું બલિદાન આપે છે. – કરિશ્માતી

53.મનોવલણો સાપેક્ષ રીતે .... હોય છે. – સ્થિર

54.મનોવલણો વિચારણા અને .... ને દોરે છે. – વર્તન

55.વિવિધ પ્રકારની શિક્ષણ પદ્ધતિઓ દ્વારા મનોવલણો .... થાય છે. – સંપાદિત

56. મનોવલણના ત્રણેય ઘટકો એક જ દિશામાં હોય ત્યારે તેમાં .... લાવવું મુશ્કેલ હોય છે.
– પરિવર્તન

57..................... ની તુલાને સંમિમિલત મૂલ્યકરણની તુલા કહેવામાં આવે છે. – લિકર્ટ

58.પૂર્વગ્રહ જ્યારે બાહ્ય વર્તનમાં અભિવ્યક્ત થાય છે ત્યારે તેને .... કહે છે. – ભેદભાવ

59.પૂર્વગ્રહ એ અમુક જૂથ પ્રત્યેનું .... અને .... મનોવલણ છે. – નિષેધક, પક્ષપાતી

60.રૂઢખ્યાલો સામાજિક જૂથોમાં રહેલી .... ને અવગણે છે. – વિવિધતા

61.................... આરોપણના સિદ્ધાંતનો સ્થાપક છે. – ફ્રીત્ઝ હાઈડર

62.સમાજાભિમુખ વર્તન અન્ય લોકોને અને સમાજને .... હોય છે. – લાભકર્તા

63.સમાયોજન એ આપણી .... અને આપણા .... વચ્ચે ચાલતી આંતરક્રિયાનું પરિણામ છે.
– જાત, પર્યાવરણ

64.મનોભાર આધારિત શારીરિક પ્રતિક્રિયાનું ઉદ્દભવસ્થાન મગજમાં આવેલ .... છે. – હાઈપોથેલેમસ

65.મનોભાર એક .... સમસ્યા બની ચૂકી છે. – પુનરાવર્તિત

66.ધરતીકંપ એ .... મનોભારક છે, જ્યારે હતાશા એ .... મનોભારક છે.
– પર્યાવરણજન્ય, મનોવૈજ્ઞાનિક

67................... મનોભાર વ્યક્તિ માટે અંગત અને વિશિષ્ટ હોય છે. – મનોવૈજ્ઞાનિક

68......................પ્રવિધિમાં વ્યક્તિ મનોભાર સાથે પ્રત્યક્ષ કામ કરે છે. – સમસ્યાકેન્દ્રિત

69................ અંતઃસ્ત્રાવી ગ્રંથિઓની અભ્યાસી હતો. – હાન્સ સેલી

70.વિધાયક સ્વાસ્થ્ય અને સુખાકારીને સુસાધ્ય બનાવતા મુખ્ય ઘટકો છેઃ (૧) .... અને
(૨) .... – આહાર, કસરત

71.મનોરોગો માટેનું આંતરરાષ્ટ્રીય વર્ગીકરણ .... સંસ્થા દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવે છે.
– વિશ્વ આરોગ્ય

72.અસાધારણ વર્તન જન્મવા માટે ...., ... અને .... કારણો જવાબદાર હોય છે. – જૈવિક ઘટકો, મનોવૈજ્ઞાનિક ઘટકો, સામાજિક – સાંસ્કૃતિક ઘટકો

Astha Academy Mo.8980961441

73.અસાધારણ વર્તન જન્માવનારા ઘટકોને પૂર્વપ્રવર્તક ઘટકો અને .... ઘટકો તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે. – અવક્ષેપક

74.સામાન્યીકૃત ચિંતાને બીજા .... નામે પણ ઓળખવામાં આવે છે.
– મુક્ત રીતે તર્યા કરતી ચિંતાના

75.ભયની વિકૃતિના મુખ્ય .... પ્રકારો પાડવામાં આવે છે. – ત્રણ

76.................. પ્રકારની વિકૃતિમાં ખિન્નતા અને ઉન્મત્તતા બંનેના તબક્કાઓ જોવા મળે છે. – દ્વિધ્રુવી વિકૃતિ

77.આહારસંબંધી વિકૃતિઓના .... અને .... એવા બે પ્રકારો પાડવામાં આવે છે.
– આહારસંબંધી અરુચિ, ખાઉધરાપણું

78. મનોદુર્બળ બાળકોનો બુદ્ધિઆંક .... કે તેથી ઓછો હોય છે. – ૭૦

79.મનોપચારમાં .... પદ્ધતિઓથી આવેગાત્મક અને અસમાયોજિત વર્તનનો ઉપચાર કરવામાં આવે છે. – મનોવૈજ્ઞાનિક

80................... ૧૯૩૫ માં વ્યાવસાયિક રીતે મગજની શસ્ત્રક્રિયાની શરૂઆત કરી. – મોનિઝે

81.ફ્રોઈડની મનોવિશ્લેષણ ઉપચાર પદ્ધતિમાં .... અને .... નો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. – મુક્ત સાહચર્ય, સ્વપ્ન અર્થઘટન

82.ફ્રોઈડના મત મુજબ .... એ અજાગ્રસ્ત મનના રાજમાર્ગો છે. – સ્વપ્નો

83.................. અને .... વર્તન ઉપચાર એવું નામ આપ્યું. – લિન્ડસ્લે, સ્કિનરે

84.બોધાત્મક ઉપચાર પદ્ધતિની શરૂઆત કરનારાઓમાં .... અને .... ને મુખ્ય ગણાવી શકાય. – આલ્બર્ટ એલિસ, અરોન બેક

85.મહર્ષિ .... યોગની સમજૂતી .... માં વ્યવસ્થિત રીતે આપી છે.
– પતંજલિએ, યોગસૂત્ર

86.................... ધ્યાનને લીધે મગજના વિવિધ ભાગોમાંથી ઊપજતાં મોજામાં એકરૂપતા આવવાથી તે એકસાથે જ ઊપજે છે. – ભાવાગીત

87.................... પર્યાવરણમાં સામાજિક ધોરણો, રિવાજો અને સમાજીકરણનો સમાવેશ થાય છે.
– સામાજિક – સાંસ્કૃતિક

88.લેવિનના મત મુજબ, જીવન અવકાશ (Life Space) L = ... + ... - E, P

89........................ પ્રદૂષણ ધ્યાનની એકાગ્રતા પર અસર કરે છે. – ઘોંઘાટનું

90.પર્યાવરણ .... પર અને માનવ પ્રવૃત્તિઓ .... પર અસર કરે છે.
– માનવવર્તન, પર્યાવરમ

91. પર્યાવરમ અભિમુખ વર્તનને પ્રોત્સાહિત કરવા સમાજ મનોવૈજ્ઞાનિકોએ લોકોના .... માં પરિવર્તન કરવું જોઇએ. – મનોવલણ

92.સંસ્થાના હેતુને પૂર્ણ કરવા માટે તેના બંધારણીય માળખા અને .... વચ્ચે સંકલન અનિવાર્ય છે. – માનવીય પાસાં

93.સંસ્થામાં શ્રમનું વિભાજન .... હોય છે. – કાર્ય આધારિત

94....................... તંત્ર પર્યાવરણ સાથે આપ – લે કરી શકતું નથી. – બંધ

95......................... તંત્ર નવી ઊર્જા પ્રાપ્ત કરી શકે છે. – ખુલ્લું

96................. ની સીધી અસર નિર્ણય અને તેના અમલની ઝડપ પર પડે છે. – કેન્દ્રીકરણ – વિકેન્દ્રીકરણ

97.સામાન્ય રીતે વિજ્ઞાપન સંસ્થાઓ કે હોસ્પિટલો .... સંરચના અપનાવે છે. – સમચોરસીય

98.ગ્રાહકોની ખરીદી અંગેના નિર્ણયોમાં .... મહત્વની ભૂમિકા ભજવે છે. – વિજ્ઞાપનો

99.અતિશય વસતી ભારતીય સમાજનાં મૂલ્યો અને ધોરણોને ખબર ન પડે એ રીતે હાનિ કરે છે, તેથી તે .... સમસ્યા છે. – અપ્રગટ

100. ગંદા વસવાટોની સમસ્યા ગરીબાઈની પ્રાથમિક સમસ્યામાંથી ઊપજે છે, તેને .... સામાજિક સમસ્યા કહેવાય.
– બીજી કક્ષાની

101. જનસંપર્કનાં ઘણાં માધ્યમોમાં દર્શાવતી અર્ધનગ્નતાને .... દ્રષ્ટીબિંદુ પ્રમાણે સામાજિક સમસ્યા ગણી શકાય. – મૂલ્યલક્ષી ધોરણાત્મક

102. નીચી .... પ્રેરણાને લીધે ગરીબ વ્યક્તિ ગજા બહારનું જોખમ લે છે. – સિદ્ધિ

103. ગરીબી ઘટાડવા માટે .... જૂથ અને સમુદાય કક્ષાએ એમ ત્રિપાંખિયો વ્યૂહ જરૂરી છે.
– વ્યક્તિ

104. .... ને લીધે ભારતીયોમાં પરિહરણ, નિષ્ફળતાનો ભય, અતિઅનુરૂપતા અને મહેરબાની મેળવવાનાં વલણો સર્જાયાં છે. – પરાધિનતા

105. .... ને લીધે ભારતીયો જનહિતની સમસ્યાઓમાં પણ ‘મારે શું’ એમ કહીને ખસી જાય છે.
– અલિપ્તતા અને અપ્રતિબદ્ધતા

106. ભારતીય સમાજે વાદ્યવૃંદની જેમ .... શક્તિઓને સક્રિય કરવી જોઇએ.
– સહિયારાં લક્ષ્યો મેળવવાની

Astha Academy Mo.8980961441

107. વિવિધ માધ્યમોમાં સંદેશા છપાયેલા, દ્રશ્ય – શ્રાવ્ય અને .... રૂપમાં આવે છે. – વિજાણુ

108. ટેલિવિઝનની અસર .... ઉપર સૌથી વધારે થાય છે. – બાળકો

109. .... તો દુનિયાના ખૂણેખૂણેથી માહિતીના દરવાજા ખોલી દીધા છે. – ઈન્ટરનેટે

110. .... ને લીધે લોકોમાં ઉપભોક્તાવાદ ઝડપથી વધી રહ્યો છે. – ટીવી.

111. પ્રત્યાયનની અદ્યતન પદ્ધતિઓને લીધે લોકો વચ્ચે .... આંતરક્રિયાઓ ઝડપથી ઘટી રહી છે. – મોઢામોઢની

112. શહેરનું જીવન .... હોવાથી શહેરીએ સતત ધ્યાન આપીને સક્રિય રહેવું પડે છે. – ખૂબ ઝડપી

113. શહેરી વ્યક્તિઓ વચ્ચેના સંબંધોમાં .... ઓછી અને .... વધારે હોય છે.
– ઉષ્મા, ઉપરની નમ્રતા

114. ભારતનાં શહેરોમાં ગંદા વિસ્તારો ગેરકાયદે અને .... રીતે વધી રહ્યા છે. – બિનઆયોજિત

115. સલાહપ્રક્રિયામાં ત્રણ તત્ત્વો છેઃ (૧) સલાહાર્થી, (૨) ...., અને (૩) ....
– સલાહકાર, અને સલાહાર્થી વચ્ચે થતી આંતરક્રિયા

116. સલાહપ્રકરિયાનાં ત્રણ સોપાનોઃ (૧) પ્રારંભિક પ્રગટીકરણ, (૨) ...., અને (૩) .... – ઊંડાણમાં વિગતે તપાસ, કાર્યયોજના ઘડવી

117. પ્રત્યાયનમાં બે રીતે વ્યવહારો થાય છેઃ (૧) ...., (૨) .... – શાબ્દિક, બિનશાબ્દિક

118. સારો પ્રત્યાયનકર્તા થવા માટે બે પ્રકારનાં કૌશલો હોવાં જરૂરી છે. (૧) ...., (૨) .... – સ્પષ્ટ અને અસરકારક બોલવું, અસરકારક રીતે ધ્યાનથી સાંભળવું

119. મુલાકાતનાં બે પ્રકારો છેઃ (૧) ...., (૨) ....
– અરચિત મુલાકાત, રચિત મુલાકાત

120. મુલાકાતનાં ત્રણ સોપાનો છેઃ (૧) આવકાર અને તૈયારી, (૨) ...., (૩) .... – સવાલ – જવાબની બેઠક, મુલાકાતની પૂર્ણાહુતિ

121. બુદ્ધિ, મનોવલણો કે અભિરુચિ જેવાં લક્ષણોના માપનમાં .... તુલાનો ઉપયોગ થાય છે.
– મધ્યાંતરલક્ષી

122. .... તુલા નિરપેક્ષ કે વાસ્તવિક શૂન્યબિંદુ પર આધારિત છે. – ગુણોત્તરલક્ષી

123. ...., ... અને .... એ મધ્યવર્તી સ્થિતિનાં માપ છે.
– મધ્યક, મધ્યસ્થ, બહુલક

124. સૌથી મોટા અને સૌથી નાના પ્રાપ્તાંક વચ્ચેના તફાવતને .... કહેવામાં આવે છે. – વિસ્તાર

125. સહસંબંધની કિંમતો .... અને .... વચ્ચે આવે છે. – -૧, + ૧

126. બુદ્ધિ અને શૈક્ષણિક સિદ્ધિ વચ્ચે .... સહસંબંધ જોવા મળે છે. – ધન

જોડકાં જોડો.

વિભાગ – અ	વિભાગ – બ
૧. સામાજિક સુસાધ્યતા અંગેના અભ્યાસો	૧.જય બી.પી. સિંહા
૨. સામાજિક કામચોરી વિશેનું સંશોધન	૨. પ્રાથમિક જૂથ
૩. આજ્ઞાંકિતતાનો પ્રયોગ	૩. એફ.એચ.ઓલપોર્ટ
૪. પોષક કાર્ય નેતા	૪. સ્વકીય જૂથ
૫.રાજકીય પક્ષ	૫. સ્ટેનલી મિલગ્રામ
૬.કુટુંબ અને નજદીકના મિત્રો	૬. ગૌણ જૂથ
૭. મારી શાળા	૭. લેટની અને તેના સાથીદારો

જવાબ – ૧ – ૩, ૨ – ૭, ૩ – ૫, ૪ – ૧, ૫ – ૬, ૬ – ૨, ૭ – ૪

- **યોગ્ય વિકલ્પોમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.**

1. મુશ્કેલ પરિસ્થિતિમાંથી રસ્તો શોધવાની શક્તિને શું કહે છે ? – સૂઝ
2. યોગ્ય અને અયોગ્યનો તફાવત ઓળખવાની શક્તિને શું કહે છે ? – વિવેકશક્તિ
3. નવી માહિતી કે વિચારોને સમજવાની શક્તિને શું કહે છે ? – ગ્રહણશક્તિ
4. અન્ય વ્યક્તિઓની સમજ કે અપેક્ષા કરતાં અવનવું કાર્ય કરવાની શક્તિને શું કહે છે ? – ચાલાકી
5. કયા મનોવૈજ્ઞાનિકે આઠ પ્રકારની બુદ્ધિ સૂચવી છે ? – ગાર્ડનર
6. બુદ્ધિ અંગેનો ત્રિપુટી સિદ્ધાંત કોણે આપ્યો છે ? – સ્ટર્નબર્ગ
7. બુદ્ધિનો આયોજન, ધ્યાન અને પ્રક્રિયાનો 'પાસ' સિદ્ધાંત કોણે આપ્યો છે ? – જે.પી.દાસ
8. કયા પ્રકારની બુદ્ધિનો સંબંધ જીવસૃષ્ટિ અને વનસ્પતિ સૃષ્ટિ સાથે છે ? – નૈસર્ગિક બુદ્ધિ
9. લેખકોમાં કયા પ્રકારની બુદ્ધિ વધુ પ્રગટ થાય છે ? – ભાષાકીય બુદ્ધિ
10. નીચેનામાંથી કઈ વ્યક્તિમાં અવકાશીય બુદ્ધિ વધારે હોવી જરૂરી છે ? – શિલ્પીઓ
11. શરીરના અંગોના સુમેળભર્યા હલનચલનો કરવા અને તેમની દક્ષતા કેળવવા કયા પ્રકારની બુદ્ધિની જરૂર પડે છે ? – દૈહિક – શરીર ગતિશીલ બુદ્ધિ
12. કોઈ વ્યક્તિનો ફોટો જોતી વખતે તેના આખા ચહેરા પર એકસાથે ધ્યાન આપીએ છીએ. આ સમયે મગજમાં કઈ ક્રિયાઓ થાય છે ? – સમકાલીન

Astha Academy Mo.8980961441

13.છાપેલું વાક્ય વાંચતી વખતે એક પછી એક શબ્દ પર વારાફરતી ધ્યાન આપીએ છીએ. આ સમયે મગજમાં કઈ ક્રિયાઓ થાય છે ? – ક્રમિક

14.બુદ્ધિના ત્રણ પ્રકારો કોણે દર્શાવ્યા છે ? – સ્ટર્નબર્ગ

15.બુદ્ધિઆંકનો ખ્યાલ કોણે આપ્યો છે ? – સ્ટર્ને

16.કયા મનોવૈજ્ઞાનિકે રચેલી અશાબ્દિક બુદ્ધિકસોટી વિખ્યાત છે ? – રેવન

17.કઈ બુદ્ધિકસોટીમાં સમગ્ર બુદ્ધિઆંક ઉપરાંત બુદ્ધિનાં શાબ્દિક આંક અને ક્રિયાત્મક આંક મળે છે ?
- વેક્સલરની બુદ્ધિ કસોટીઓ

18.ભારતમાં બંગાળી ભાષામાં પ્રથમ બુદ્ધિકસોટીની રચના કોણે કરી હતી ? – મહાલનબીસ

19.સામાન્ય વસતીના કેટલા ટકા વ્યક્તિઓનો બુદ્ધિઆંક ૧૩૦થી વધુ હોય છે ? – ૨ ટકા

20.કેટલા બુદ્ધિઆંકવાળી વ્યક્તિને પ્રતિભાશાળી કહે છે ? – ૧૩૦ થી વધુ

21.કેટલા બુદ્ધિઆંકવાળી વ્યક્તિને માનસિક રીતે પછાત, મંદ કે મનોદુર્બળ કહે છે ? – ૭૦ થી ઓછા

22.૮ થી ૧૨ ધોરણના વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષણક્ષેત્રે માર્ગદર્શન આપવા કઈ કસોટી વપરાય છે ?
– વિવિધલક્ષી અભિયોગ્યતા કસોટી

23.કોણે DAT નું રૂપાંતર કરીને તેનું ભારતીય રૂપ વિકસાવ્યું છે ? – જે.એમ. ઓઝા

24.કોના મત મુજબ આપણે આપણા ‘સ્વ’ વિશે વિવિધ રીતે વિચારીએ છીએ ? – હિગિન્સ

25.‘સ્વ’ ના ભારતીય પ્રતિમાનમાં રહેલાં પાસાંઓનું વિશ્લેષણ કોણે આપ્યું છે ? – આર.સી.ત્રિપાઠી

26.પરિસ્થિતિ પ્રત્યે લાક્ષણિક રીતે પ્રતિક્રિયા આપવાનું વલણ એટલે શું ? – પ્રકૃતિ

27.નિયમિત રીતે ઊપજતા વર્તનની સમગ્ર તરેહ એટલે શું ? – ચારિત્ર્ય

28.હિપોક્રેટિસના મત મુજબ કેવી વ્યક્તિઓ સક્રિય અને આનંદી હોય છે ? – રક્ત પ્રભાવી

29.હિપોક્રેટિસના મત મુજબ કેવી વ્યક્તિઓ ઉત્તેજનશીલ અને ક્રોધી હોય છે ? – પીળાપિત્ત પ્રભાવી

30.ક્રેશ્મર અને શેલ્ડનના મત મુજબ આંતરસ્તર પ્રધાનવાળી વ્યક્તિઓ કેવી હોય છે ?
– મિલનસાર અને આનંદી

31.ક્રેશ્મર અને શેલ્ડનના મત મુજબ મધ્યસ્તર પ્રધાનવાળી વ્યક્તિઓ કેવી હોય છે ?
– હિંમતવાન અને નેતૃત્વ લેનાર

32.ક્રેશ્મર અને શેલ્ડનના મત મુજબ બાહ્યસ્તર પ્રધાનવાળી વ્યક્તિઓ કેવી હોય છે ?
– કલાપ્રેમી અને મગજના કામ કરનારી

33.કોના મત મુજબ વ્યક્તિની ટેવો કરતાં તેના વ્યક્તિત્વ ગુણો વધુ વ્યાપક હોય છે ? – ગોર્ડન આલપોર્ટ

34.કોણે વ્યક્તિત્વના ૧૬ પ્રાથમિક ગુણો શોધ્યા છે ? – રેમન્ડ કેટલે

35.ગુણોની સુસંગતતા અંગે કોણે સંશોધનો કર્યા છે ? – મિશેલ

36.મનોગત્યાત્મક અભિગમમાં કોનો ફાળો સૌથી મોટો છે ? – સિગ્મંડ ફ્રોઈડ

37. કઈ બચાવપ્રયુક્તિમાં વ્યક્તિને જોખમ હોવા છતાં જોખમ છે જ નહિ એવું મનાવવાનો પ્રયત્ન કરે છે ?
– ઈનકાર કે અસ્વીકાર

38.કઈ બચાવપ્રયુક્તિમાં વ્યક્તિ પોતાનું ગૌરવ હણાશે એવા ભયને લીધે આવેશોને અજ્ઞાત મનમાં ધકેલી દે છે ? – દમન

39.કઈ બચાવપ્રયુક્તિને ખોટાં ઉપજાવી કાઢેલાં બહાનાં કાઢવાની પ્રયુક્તિ કહે છે ? – યૌક્તિકીકરણ

40.વ્યક્તિ પોતાનામાં રહેલા આવેશો કોઈ બીજી વ્યક્તિમાં રહેલા છે એવું કઈ બચાવપ્રયુક્તિમાં જણાવે છે?
– પ્રક્ષેપણ

41.કઈ બચાવપ્રયુક્તિમાં પુરુષોને આકર્ષવા અતિશય ફેશન કરનારી સ્ત્રી ‘પુરુષોની ગંદી નજર’ની ફરિયાદ કરે છે ? – પ્રક્ષેપણ

42.‘દ્રાક્ષ ખાટી છે’ એ કઈ બચાવપ્રયુક્તિનું ઉદાહરણ છે ? – યૌક્તિકીકરણ

43.કઈ બચાવપ્રયુક્તિમાં દુશ્મનનું બૂરું ઈચ્છનાર વ્યક્તિ દુશ્મનની સલામતી માટે વધુ ચિંતા વ્યક્ત કરે છે ? – વિરુદ્ધ પ્રતિક્રિયા

44.જે વ્યક્તિને સ્ત્રીઓની જાતીય સતામણી કરવાની ઈચ્છા થાય તે એના ઉકેલ તરીકે બીજાઓને બતાવવા જાતીય હુમલાખોરોથી મહિલાઓને બચાવવાની પ્રવૃતિ શરૂ કરે છે. આને કઈ બચાવપ્રયુક્તિ કહેવાય ?
– વીરોધી ભાવધારણ

45.કઈ બચાવપ્રયુક્તિમાં વ્યક્તિ પોતાના આક્રમકતાના આવેશને ઊંચા માર્ગે વાળવા લશ્કરમાં જોડાય છે. ?
– ઊર્ધ્વીકરણ

46.ફ્રોઈડ અજ્ઞાતમન સમજવાનો રાજમાર્ગ કોને ગણે છે ? – સ્વપ્ન

47.વ્યક્તિત્વનું ઊજળું અને સમાજ સ્વીકારે એવું પાસું કયું છે ? – બુરખો

48.વ્યક્તિત્વનું ક્રૂર અને દુષ્ટ પાસું કયું છે ? – તમસ્

49.પુરુષોના વ્યક્તિત્વનું જનાના પાસું કયું છે ? – સ્ત્રૈણતા

50.સ્ત્રીઓના વ્યક્તિત્વનું મર્દાના પાસું કયું છે ? – પૌરુષ

51.કોના મતે દરેક વ્યક્તિમાં પસંદ કરવાની અને સર્જવાની શક્તિ હોય છે ? – એડલર

52.કોના મતે બાળપણથી પ્રૌઢ વય સુધી વ્યક્તિત્વ આઠ તબક્કામાં વિકસે છે ? – એરિક્સન

53.સ્વસાર્થકતાનો સિદ્ધાંત કોણે આપ્યો છે ? – મેસ્લો

Astha Academy Mo.8980961441

54.કયો અભિગમ જીવનનાં વિધાયક પાસાંની અગત્ય દર્શાવે છે ? – માનવવાદી

55.શાહીનાં ધાબાંની પ્રવિધિ કોણે વિકસાવી છે ? – રોરશાક

56.વ્યક્તિની સામાજિક આંતરક્રિયા શેમાં થાય છે ? – જૂથ

57.જૂથને વ્યવસ્થિત કે સંગઠિત બનાવવા શેની આવશ્યકતા છે ? – ધોરણો

58.પ્રતિષ્ઠિત જૂથનું સભ્યપદ શેમાં અભિવૃદ્ધિ કરે છે ? – સ્વખ્યાલમાં

59.જૂથના સભ્યોનું એકબીજાને વળગી રહેવાના વલણને શું કહે છે ? – જૂથ – સંશક્તિ

60.જૂથ – સંશક્તિનો અભ્યાસ કઈ પદ્ધતિ દ્વારા થાય છે ? – સમાજમિતિ

61.જૂથની કઈ બાબત સભ્યો વચ્ચેનું આવેગિક જોડાણ દર્શાવે છે ? – સંલગ્નતા

62.વ્યક્તિની સામાજિકતા, મૂલ્યો, વલણો, પ્રેરણાઓ અને આદર્શો કયા જૂથમાં વિકાસ પામે છે ?– પ્રાથમિક

63.કયા જૂથોમાં સભ્યો વચ્ચેના સંબંધો અવૈયક્તિક, પરોક્ષ અને અમુક સમય પૂરતા મર્યાદિત હોય છે ?
– ગૌણ

64.નીચેનામાંથી કયું અપૌચારિક જૂથ છે ? – રાજકીય પક્ષ

65.નીચેનામાંથી કયું અનૌપચારિક જૂથ છે ? – કુટુંબ

66.સામાજિક સુસાધ્યતા વિશે કોણે સંશોધનાત્મક અભ્યાસો કર્યા છે ? – એફ.એચ.ઓલપોર્ટ

67.સામાજિક કામચોરી અંગેના સંશોધનો કોણે કર્યા છે ? – લેટની

68.કોના અભ્યાસો એવું દર્શાવે છે કે સત્તાધીશ વડે હુકમો આપવામાં આવે તો સામાન્ય વ્યક્તિઓ નિર્દોષ વ્યક્તિને પણ ઈજા કરે છે ?
– મિલગ્રામ

69.કયા નેતૃત્વનાં મુખ્ય લક્ષણોમાં વર્ચસ્વ અને આક્રમકતા હોય છે ?
– આપખુદ

70.કયા નેતૃત્વનું મુખ્ય ધ્યેય 'સર્વજન કલ્યાણ' નું હોય છે ? – લોકશાહી

71.પોષક કાર્ય નેતૃત્વ શૈલીનો ઉલ્લેખ કોણે કર્યો છે ? – જય બી.પી.સિંહા

72.કયા પ્રકારનું નેતૃત્વ જૂથના સભ્યોના વૃદ્ધિ – વિકાસને મદદ કરનારું છે ? – પોષક કાર્ય

73.કયા નેતૃત્વમાં નેતાની ભૂમિકા નિષક્રિય નિરીક્ષકની હોય છે ? – મુક્ત

74.નીચેનામાંથી કોને આપખુદ નેતા ગણવામાં આવે છે ? – હિટલર

75.નીચેનામાંથી કોને કરિશ્માતી નેતા ગણવામાં આવે છે ? – મહાત્મા ગાંધી

76.કયા નેતૃત્વમાં નેતા અનુયાયીઓને જૂથના કલ્યાણ માટે વ્યક્તિગત બલિદાન આપવાની પ્રેરણા આપે છે ?– કરિશ્માતી

77.કયા નેતાઓ સમાજમાં આમૂલ પરિવર્તન કે ક્રાંતિ લાવી શકે છે ?
– કરિશ્માતી

78.કયા નેતાઓ પ્રત્યાયનની સર્વોત્તમ કુશળતા ધરાવતા હોય છે ? – રૂપાંતરલક્ષી

79.નીચેનામાંથી કયું મનોવલણનું લક્ષણ નથી ? – કયારેક થયેલું વર્તન

80.સંમિલિત મૂલ્યકરણની તુલાની રચના કોણે કરી છે ? – લિકર્ટ

81.શાસ્ત્રીય અભિસંધાનનો પ્રયોગ કયા મનોવૈજ્ઞાનિકે કર્યો છે ? – પાવલોવ

82.શેનાથી વિધાયક મનોવલણ વિકાસ પામે છે ? – શાસ્ત્રીય અભિસંધાન

83.માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓ કોને માહિતી મેળવવાના સૌથી અગત્યના સાધન તરીકે સ્વીકારે છે ?
– ટેલિવિઝન

84.સ્ત્રી સ્વાતંત્ર્ય, પ્રેમલગ્ન અને છૂટાછેડા પ્રત્યેનાં મનોવલણોમાં કઇ ખાસિયતને કારણે પરિવર્તન આવતું નથી ? – આંતરસંબંધ

85.પૂર્વગ્રહ બાહ્ય વર્તનમાં અભિવ્યક્ત થાય ત્યારે શું કહેવાય ? – ભેદભાવ

86.જૂથ સંઘર્ષના ઉદ્ભવ માટેનાં પ્રયોગ કોણે કર્યા હતા ? – મુઝાફર શેરીફ

87.કઇ માનસિક પ્રક્રિયા દ્વારા માનવી સામાજિક જગત અને સામાજિક પરિસ્થિતિનો અર્થ કરે છે ?
– સામાજિક બોધન

88.આરોપણના સિદ્ધાંતનો સ્થાપક કોણ છે ? – ફ્રીત્ઝ હાઇડર

89.કાર્યકારણ આરોપણનું નવું પરિણામ કોણે ઉમેર્યું હતું ? – વિનર

90.મનોવલણની પ્રચલિત તુલા પદ્ધતિઓ કોણે વિકસાવી હતી ? – થર્સ્ટોન

91.આપણી જાત અને આપણા પર્યાવરણ વચ્ચે ચાલતી આંતરક્રિયાનું પરિણામ કયું છે ? – સમાયોજન

92.ધમકી, હતાશા કે સંઘર્ષની એવી પરિસ્થિતિ જે વ્યક્તિની શારીરિક કે માનસિક શક્તિ પર ભારરૂપ બને તેને શું કહે છે ? – મનોભાર

93.મૂલ્યાંકનને બે તબક્કાઓમા કોણે વર્ગીકૃત કર્યા છે ? – રિચાર્ડ લેઝારસ

94.એકલતા, સંબંધોમાં તિરાડ વગેરે કયા પ્રકારના મનોભારક કહેવાય ? – સામાજિક

95.પસ્તાવો, આઘાત વગેરે કયા પ્રકારના મનોભારક કહેવાય ? – મનોવૈજ્ઞાનિક

96.કયા શરીર વૈજ્ઞાનિકે સ્વયંસંચાલિત ચેતાતંત્રની સમગ્ર પ્રક્રિયાનું વૈજ્ઞાનિક વર્ણન કર્યું છે ?– વોલ્ટર કેનન

97.કયા પ્રકારના મનોભારની નિષેધક અસર સૌથી તીવ્ર અને હાનિકારક હોય છે ?
– મોટા આઘાતજનક બનાવો

98.કઇ પ્રતિક્રીયાથી આવેગાત્મક મનોભાર અને પીડામાં રાહત થાય છે ? – રડવું

Astha Academy Mo.8980961441

ASTHA ACADEMY, Sector 22, Gandhinagar Mo. 8980961441

99. મનોભારની શારીરિક પ્રતિક્રિયાઓની સમજૂતી કયા મનોવૈજ્ઞાનિકે સામાન્ય અનુકૂલન લક્ષણગુચ્છના સિદ્ધાંત વડે આપી છે ? – હાન્સ સેલી

100. અંતઃસ્ત્રાવી ગ્રંથિઓનો અભ્યાસી કોણ હતો ? – હાન્સ સેલી

101. કઇ કસરતો વ્યક્તિની સહનશક્તિ અને મનોભારના પ્રતિકારની શક્તિમાં વધારો કરે છે ? – ધ્યાન ઝેન

102. 'મુક્ત રીતે તર્યા કરતી ચિંતા' બીજા કયા નામથી ઓળખાય છે ? – સામાન્યીકૃત વિકૃત ચિંતા

103. કોના મત મુજબ સામાજિક વિકૃતભય પૌગંડાવસ્થા દરમિયાન વિકસે છે ? – હિર્શફિલ્ડ તથા જેફરસન

104. 'કેટલીક વ્યક્તિઓ જાહેરમાં પ્રવચન કરતી વખતે ભય અનુભવે છે' આ કયા પ્રકારનો ભય છે ?
- સામાજિક વિકૃતભય

105. રેલવે, ટ્રેન, એરોપ્લેન વગેરેના ભયનો સમાવેશ કયા પ્રકારના ભયમાં થાય છે ?
– પરિસ્થિતિજન્ય વિકૃતભય

106. વાવાઝોડાં, પાણી, ઊંચી જગ્યાના ભયનો સમાવેશ કયા પ્રકારના ભયમાં થાય છે ?
– નૈસર્ગિક પર્યાવરણ સાથે સંબંધિત વિકૃતભય

107. નૈસર્ગિક પર્યાવરણ સાથે સંબંધિત વિકૃતભયનું વર્ગીકરણ કોણે કર્યું છે ? – ફેડરીક

108. કૂતરા, સાપ, જીવજંતુ વગેરેના ભયનો સમાવેશ કયા પ્રકારના ભયમાં થાય છે ?
– પ્રાણીઓ સાથે સંકળાયેલા ભય

109. લોહી જોવાના પ્રસંગે ઊભા થતા ભયનો સમાવેશ કયા પ્રકારના ભયમાં થાય છે ? – ઇજા સંબંધી ભય

110. 'કેટલીક વ્યક્તિઓ ટ્રાફિક જોઇને હેબતાઈ જાય છે.' આ કયા પ્રકારનો ભય છે ? – ખુલ્લી જગ્યાનો ભય

111. ખૂબ જ પ્રિય વ્યક્તિની હત્યા કરી નાખવાના આવતા વિચારો કઇ વિકૃતિ કહેવાય ?
– અનિવાર્ય વિચાર દબાણ વિકૃતિ

112. વારંવાર હાથ ધોયા કરવાના આવતા વિચારો કઇ વિકૃતિ ગણાય ? – અનિવાર્ય ક્રિયા દબાણ વિકૃતિ

113. કયા પ્રકારની વિકૃતિ કયારેક વર્ષો સુધી ઓળખાયા વગરની રહે છે ? – વિષણ્ણમનસ્ક

114. ગંભીર પ્રકારનો મનોરોગ કયો છે ? – વિકૃતિછિન્ન ભાવાત્મક વ્યક્તિત્વવાળી

115. કઇ વિકૃતિ ધરાવનાર વ્યક્તિ શંકાશીલ, અવિશ્વાસુ જોવા મળે છે ? – વ્યામોહાત્મક વ્યક્તિત્વવાળી

116. કઇ વિકૃતિ ધરાવનાર વ્યક્તિ ઉત્સાહ વગરની, રમૂજીવૃતિ વિનાની જોવા મળે છે ?
– છિન્ન વ્યક્તિત્વવાળી

117. કઇ વિકૃતિ ધરાવનાર વ્યક્તિ વર્તનની વિચિત્ર રીતો ધરાવતી હોય છે ?
– છિન્ન ભાવાત્મક વ્યક્તિત્વવાળી

118. કઇ વિકૃતિ ધરાવનાર વ્યક્તિ વધારે પડતી અભિવ્યક્તિ કરનારી હોય છે ? – દંભી વ્યક્તિત્વવાળી

119. કઇ વિકૃતિ ધરાવનાર વ્યક્તિ પોતાની જાતના પ્રેમમાં હોય છે ? – આત્મરત વ્યક્તિત્વવાળી

120. કઇ વિકૃતિ ધરાવનાર વ્યક્તિ આંતરવૈયક્તિક સંબંધોમાં સ્થિરતા જાળવી શકતી નથી ?
– સીમારેખીય વ્યક્તિત્વવાળી

121. કઇ વિકૃતિ ધરાવનાર વ્યક્તિ સામાજિક આંતરક્રિયાથી દૂર રહે છે ? – પરિહારક વ્યક્તિત્વવાળી

122. કઇ વિકૃતિ ધરાવનાર વ્યક્તિ પોતાના બધા જ અગત્યના નિર્ણયોની બાબતનાં બીજા પર આધાર રાખે છે ? – પરાવલંબી વ્યક્તિત્વવાળી

123. કઇ વિકૃતિ ધરાવનાર વ્યક્તિ અસાયોજક, રૂઢ અને નવું ન સ્વીકારવાની વૃતિવાળી હોય છે ?
- અનિવાર્ય વિચાર –કર્તૃત્વ દબાણ વ્યક્તિત્વવાળી

124. કઇ વિકૃતિ ધરાવનાર વ્યક્તિ પોતાનો રોષ અને વેર આડકતરી રીતે વ્યક્ત કરે છે ?
– નિષ્ક્રિય આક્રમક વ્યક્તિત્વવાળી

125. કઇ વિકૃતિ ધરાવનાર વ્યક્તિ પોતાનાં હિતોનો અતિશય ભોગ આપી દે છે ?
– સ્વપરાભવક વ્યક્તિત્વવાળી

126. કોના મતે મનોપચાર એટલે રોગોને દૂર કરવાના ઈરાદા સાથે કરવામાં આવતી માનસિક ક્રિયાઓના ઉપાયોની ક્રિયા ? – લેન્ડિસ અને બોલ્સ

127. કોના મતે મનોપચારમાં મનોવૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિઓથી આવેગાત્મક અને અસમાયોજિત વર્તનનો ઉપચાર કરવામાં આવે છે ? – કિસકર

128. કયા તબક્કામાં મનોપચાર દર્દી સાથે સાયુજ્ય સ્થાપન કરે છે ? – આરંભના તબક્કામાં

129. કઇ ઉપચાર પદ્ધતિમાં દર્દીને બેભાન કરવામાં આવે છે ? – ઈન્સ્યુલિન ઉપચાર

130. કોણે વ્યાવસાયિક રીતે મગજના ખંડની વાઢકાપની શરૂઆત કરી ? – મોનિઝે

131. મનોગત્યાત્મક ઉપચાર પદ્ધતિની શરૂઆત કોણે કરી હતી ?
– સિગ્મંડ ફ્રોઈડ

132. કઇ ઉપચાર પદ્ધતિમાં સ્વપ્નોનું મનોવૈજ્ઞાનિક અર્થઘટન કરવામાં આવે છે ? – મનોગત્યાત્મક ઉપચાર

133. કોના મત અનુસાર 'સ્વપ્નો એ અજાગ્રત મનના રાજમાર્ગો છે' ? – ફ્રોઈડ

Astha Academy Mo.8980961441

134. કોણે ઈ.સ. ૧૯૨૦માં મનોરોગોના ઉપચારમાં અભિસંભાનના સિદ્ધાંતનો ઉપયોગ કર્યો હતો ?
– જે.બી.વોટસન

135. ઈ.સ. ૧૯૫૦માં 'વાર્તનિક અભિગમ' ને વર્તન ઉપચાર નામ કોણે આપ્યું ? – લિન્ડસ્લે અને સ્કિનર

136. વિકૃતિભય અને વર્તન ચિંતાની વિકૃતિમાં વાર્તનિક ઉપચારનો ઉપયોગ કયા ઉપચારકે કર્યો હતો ?
– વોલ્પે

137. વિસંવેદનીકરણ કરતાં સંપૂર્ણ વિપરીત પદ્ધતિ કઇ છે ? – વિસ્ફોટ ઉપચાર

138. કઈ પદ્ધતિમાં દર્દીને ચિંતા પ્રેરતી હોય તેવી વાસ્તવિક જીવનની પરિસ્થિતિનો સીધો અનુભવ કરાવવામાં આવે છે ? – સ્વાનુભૂતિ

139. કઈ ઉપચાર પદ્ધતિમાં દર્દીની સામે યોગ્ય વર્તનના નમૂનાઓનું પ્રદર્શન કરવામાં આવે છે ?
– નિદર્શન પદ્ધતિ

140. કઈ ઉપચાર પદ્ધતિ દ્વારા વ્યક્તિ પોતાના વાતાવરણ પર નિયંત્રણ રાખવાનું શીખી શકે છે ?
– પ્રતીક વિનિમય

141. બોધાત્મક ઉપચાર પદ્ધતિની શરૂઆત કોણે કરી હતી ? – આલ્બર્ટ એલિસ અને અરોન બેક

142. તાર્કિક – ભાવાત્મક ઉપચાર પદ્ધતિ કોણે વિકસાવી છે ? – એલિસ

143. 'યોગસૂત્ર' ની રચના કોણે કરી છે ? – મહર્ષિ પતંજલિ

144. યોગમાં સંપૂર્ણ મનોવૈજ્ઞાનિક પ્રક્રિયા કઇ છે ? – પ્રત્યાહાર

145. મન અને શરીરને સ્થિર કરનાર ચોક્કસ પ્રકારની શારીરિક સ્થિતિની તરેહને શું કહે છે ? – આસન

146. શ્વાસને છાતીમાં ભરવાની ક્રિયાને શું કહે છે ? – પૂરક

147. માનવસર્જિક મૂર્ત અને અમૂર્ત સામગ્રીનો સમાવેશ શેમાં થાય છે ? – સાંસ્કૃતિક પર્યાવરણ

148. આબોહવા, ઉષ્ણતામાન, વરસાદ વગેરેનો સમાવેશ શેમાં થાય છે ? – ભૌતિક પર્યાવરણ

149. ધોરણો, રિવાજો, સમાજીકરણની પ્રક્રિયાઓ વગેરેનો સમાવેશ શેમાં થાય છે ? – સામાજિક પર્યાવરણ

150. કોણે જીવન અવકાશનો ખ્યાલ આપ્યો છે ? – કર્ટ લેવિન

151. કોણે પર્યાવરણને તેના ક્રમ પ્રમાણે પાંચ તંત્રોના ખ્યાલ દ્વારા સમજાવ્યું છે ? – બ્રોનફેનબ્રેનરે

152. અંગત જીવનમાં ઊણપ અને સામાજિક સંઘર્ષોમાં વધારો એ શેનું મહત્વનું પરિણામ છે ? – ગીચતા

153. કયો દેશ પૃથ્વી પરની વ્યાવસાયિક ઊર્જામાંથી પચીસ ટકા ઊર્જા વાપરે છે ? – અમેરિકા

154. મહાસાગરોના પાણીની સપાટી વધવાથી કયા દેશના ત્રણ ટાપુઓ પાણીની અંદર સમાઈ ગયા છે ?
– માલદીવ

155. હવામાં કયો વાયુ ઘટે તો વધુ વૃક્ષો ઉછેરવા પડે ? – ઓક્સિજન

156. સંયુક્ત રાષ્ટ્રોના અહેવાલ મુજબ પૃથ્વી પરનો કયો પ્રદેશ ત્રણ કિલોમીટર ઊંડા પ્રદૂષણથી લપેટાઈ ગયો છે ? – દક્ષિણ એશિયા

157. કયું પ્રદૂષણ ધ્યાનની એકાગ્રતા પર અસર કરે છે ? – ઘોંઘાટ

158. ૨૧૦૦ની સાલમાં પૃથ્વી પરની સપાટી પર સરેરાશ કેટલી ડિગ્રી ફેરનહીટ હવાનું તાપમાન વધી જશે ? – ૩.૫

159. તંત્રના બે પ્રકારો કોણે વર્ણવ્યા છે ? – કાટ્ઝ અને કાહન

160. એન્જિન ઈંધણ હોય ત્યાં સુધી ચાલે. આ સ્થિતિને શું કહેવાય ? – ઊર્જા વિલય

161. કયા કારણે વ્યક્તિઓ કોઈ એક પ્રવૃતિના અમુક ચોક્કસ કાર્યમાં નિષ્ણાત બને છે ? – કાર્યવિશિષ્ટીકરણ

162. કઇ બાબતોનો સીધો સંબંધ સંસ્થામાં ઉચ્ચ હોદ્દાથી નિમ્ન હોદ્દા સુધી અધીકારક્રમ સાથે છે ?
– આદેશ શૃંખલા

163. શેના આધારે સંસ્થામાં વ્યવસ્થાપકોના સ્તરોની સંખ્યા નક્કી કરાય છે ? – નિયંત્રણ વિસ્તાર

164. કઇ સંરચનાને 'સપાટ સંરચના' કહે છે ? – સરળ

165. કઇ સંરચના પરિસ્થિતિને ઝડપથી પ્રતિભાવ આપે છે ? – સરળ

166. કઇ સંરચનામાં તેનાં રોજિંદા કાર્યો પણ વિશિષ્ટીકરણ, નિયમોનાં ઔપચારીક માળખા અને કાર્યોને આવરી લેતી પ્રવૃતિઓ વડે જ પાર પડાય છે ? – અમલદારશાહી

167. આધુનિક સમયમાં મોટા ભાગની સંસ્થાઓમાં કઇ સંરચના પ્રચલિત છે ? – અમલદારશાહી

168. વિજ્ઞાપન સંસ્થાઓ, હોસ્પિટલો, યુનિવર્સિટીઓ વગેરે કઇ સંરચનાઓ અપનાવે છે ? – સમચોરસીય

169. અસરકારક ધ્યેયપ્રાપ્તિ માટે શું આવશ્યક છે ? – સંગઠન

170. કર્મચારીની પ્રવૃતિઓની તુલના, મૂલ્યાંકન અને નિયમનનો સમાવેશ શેમાં થાય છે ? – નિયંત્રણ

171. કોણે વ્યવસ્થાપકો માટેની ૧૦ ભૂમિકાઓ તારવી છે ? – મિન્ટ્ઝબર્ગ

172. કઇ પદ્ધતિનો ઉપયોગ વિશેષરૂપે બૌદ્ધિક કક્ષા, પ્રેરણા અને આંતરવૈયક્તિક કૌશલ્યોના માપન માટે કરાય છે ? – મુલાકાત

173. નીચેનામાંથી કઇ પ્રગટ સમસ્યા છે ? – ગરીબી

174. નીચેનામાંથી ત્રીજી કક્ષાની સામાજિક સમસ્યા કઇ છે ? – બાળગુનેગારી

175. નીચેનામાંથી બીજી કક્ષાની સામાજિક સમસ્યા કઇ છે ? – ગંદા વસવાટો

176. કોણે તેહરીબંધ યોજનાને પર્યાવરણનું નિકંદન કાઢનારી ગણી છે ? – સુંદરલાલ બહુગુણા

Astha Academy Mo.8980961441

177. કયા દ્રષ્ટિબિંદુ પ્રમાણે જનસંપર્કનાં ઘણાં માધ્યમોમાં દર્શાવાતી 'અર્ધનગ્નતા' ને સામાજિક સમસ્યા ગણી શકાય ? – મૂલ્યલક્ષી ધોરણાત્મક

178. 'ભ્રષ્ટાચાર' એ સામાજિક સમસ્યા કયા દ્રષ્ટિબિંદુથી કહેવાય છે ? – આત્મલક્ષી

179. કયા દ્રષ્ટિબિંદુ પ્રમાણે 'આતંકવાદી સંગઠનો' એ સામાજિક સમસ્યા છે ? – કાર્યાત્મક

180. કયા દ્રષ્ટિબિંદુ પ્રમાણે 'હિંસા અને બળાત્કાર' એ સામાજિક સમસ્યા છે ? – વસ્તુલક્ષી

181. પાયાની જરૂરિયાતો સંતોષવાની સમસ્યા કઇ છે ? – સલામતીની

182. સામાજિક બાબતો અંગેની સમસ્યા કઇ છે ? – અતિશય વસતી

183. નાગરિકોના વર્તન અંગેની સમસ્યા કઇ છે ? – રાષ્ટ્રીય ચારિત્ર્યનો અભાવ

184. સરકારી સમસ્યાઓ કઇ છે ? – સંસાધનોની વહેંચણીમાં વ્યક્તિગત અન્યાય

185. સંયુક્ત રાષ્ટ્રની વિકાસ સંસ્થાના માનવવિકાસ આંક પ્રમાણે ૧૬૨ દેશોમાં ભારત કયા ક્રમે છે ?
– ૧૧૫માં ક્રમે

186. કઇ સમસ્યા તુલનાત્મક આર્થિક ખ્યાલ છે ? – ગરીબાઈ

187. કઇ પરિસ્થિતિ વ્યક્તિને ઇચ્છા પ્રમાણે જીવન જીવવાના સાર્થ્યથી વંચિત રાખે છે ? – ગરીબાઈ

188. કઇ સમસ્યામાં આર્થિક, સામાજિક અને મનોવૈજ્ઞાનિક ઘટકોનું સંયોજન થાય છે ?
– ગરીબાઈ અને સામાજિક ગેરલાભ

189. કઇ પ્રેરણાને લીધે ગરીબ વ્યક્તિ ગજા બહારનું જોખમ લે છે ?
– સિદ્ધિની નીચી પ્રેરણા

190. વિનોબા ભાવેએ ગરીબોને મદદ કરવાની કઇ બિનસરકારી પ્રવૃતિ કરી હતી ? – ભૂદાન ચળવળ

191. રાષ્ટ્રીયતાનું મૂળ કયું છે ? – સંલગ્નતાની લાગણી

192. કોના મત મુજબ જૂથો વચ્ચેના તનાવનો ઉકેલ જૂથની અંદરના પ્રસન્ન અને પરોપકારી વ્યક્તિઓ વડે જ આવી શકે છે ?
– આલપોર્ટ

193. 'સેવા' નામનું સ્વરોજગાર કરતી સ્ત્રીઓનું સહકારી મંડળ કયા રાજ્યમાં છે ? – ગુજરાત

194. કયા માધ્યમે દુનિયાના ખૂણેખૂણેથી માહિતીના દરવાજા (જ્ઞાનવિસ્ફોટ) ખોલી દીધા છે ? – ઇન્ટરનેટ

195. રાષ્ટ્રીય એકમો માટે જીવોમાં કઇ લાગણી વિકસાવવી જરૂરી છે ? – સંલગ્નતાની લાગણી

196. કયા પર્યાવરણવાદી 'ચીપકો આંદોલન' ચલાવે છે ? – સુંદરલાલ બહુગુણા

197. વ્યક્તિઓને મૂંઝવતી માનસિક સમસ્યાઓના ઉકેલ માટે મનોવિજ્ઞાનની કઇ શાખા અસ્તિત્વમાં આવી છે ? – સલાહ

198. મૂંઝાયેલી વ્યક્તિને શું કહેવામાં આવે છે ? – સલાહાર્થી

199. મૂંઝવણ અનુભવતી વ્યક્તિને સહાય કરવાનું કાર્ય કોણ કરે છે ? – સલાહકાર

200. સલાહકાર સલાહાર્થી પ્રત્યે કઇ લાગણી બતાવી તેનો વિશ્વાસ જીતી શકે છે ? – પરાનુભૂતિ

201. મનોવૈજ્ઞાનિક લક્ષણોને માપદંડથી માપવાનો પ્રથમ પ્રયત્ન કોણે કર્યો ? – સર ફ્રાન્સિસ ગાલટન

202. મનોવૈજ્ઞાનિક લક્ષણો માપવા માટેની મનોવિજ્ઞાનની શાખાને શું કહે છે ? – મનોમાપન

203. મનોમાપનનો સૌપ્રથમ પ્રયત્ન કયા મનોવિજ્ઞાનીએ કર્યો ? – ફ્રાન્સિસ ગાલ્ટને

204. કસોટીકરણમાં સંચાલન કરનાર અધિકારીને શું કહે છે ? – પરીક્ષક

205. શેના વિના કોઇ પણ પ્રકારના સામાજિક જીવનની કલ્પના થઇ શકતી નથી ? – પ્રત્યાયન

206. અર્થનું સંક્રમણ અને તેની સમજણ શેમાં અભિપ્રેત છે ? – પ્રત્યાયન

207. વ્યક્તિને હૂંફ, આશ્વાસન, વિશ્વાસ અને ખાતરીનો અનુભવ કરાવવા માટે અગત્યનું વાહક કયું છે ?
– સ્પર્શ

208. મનોવિજ્ઞાનીઓના મત મુજબ મુલાકાત વિશેના પચાસ ટકા નિર્ણયો ક્યારે લેવાઈ જાય છે ?
– પ્રથમ આઠ સેકન્ડમાં

209. પ્રાથમિક સ્તરની માપનતુલા કઈ છે ? – નામલક્ષી

210. કઈ તુલા ચોક્કસ વસ્તુ, વ્યક્તિ કે લક્ષણની ઓળખ માટે પ્રયોજાય છે ? – નામલક્ષી

211. વર્ગમાં વિદ્યાર્થીઓને રોલનંબર આપવા માટે કઇ તુલાનો ઉપયોગ થાય છે ? – નામલક્ષી

212. નામલક્ષી માપનો કયા મનોવૈજ્ઞાનિકો માટે ઉપયોગી છે ? – સમાજ

213. વર્ગમાં વિદ્યાર્થીઓએ મેળવેલ ગુણને આધારે તેમને ક્રમમાં ગોઠવવા કઇ તુલાનો ઉપયોગ થાય છે ?
– ક્રમલક્ષી

214. કઇ તુલામાં માપનના સમાન એકમોનો ઉપયોગ થાય છે ? – મધ્યાંતરલક્ષી

215. બુદ્ધિમાપન અને બુદ્ધિકસોટી એ કઇ તુલાનું ઉદાહરણ છે ? – મધ્યાંતરલક્ષી

216. કઇ તુલા વધુ ચોકસાઇ ધરાવતું અને અસરકારક માપન છે ?
– ગુણોત્તરલક્ષી

217. કયા આલેખ નામલક્ષી કે ક્રમલક્ષી માપનતુલાઓ દ્વારા પ્રાપ્ત થયેલ માહિતીનું વિતરણ દર્શાવે છે ?

Astha Academy Mo.8980961441

– પટ્ટી આલેખ

218. મધ્યવર્તી સ્થિતિના કયા માપને સરાસરી પણ કહે છે ? – મધ્યક

219. મધ્યવર્તી સ્થિતિના પ્રાપ્તાંકોની શ્રેણીમાં કયો પ્રાપ્તાંક એવો છે જેની નીચે અડધા પ્રાપ્તાંક અને ઉપર અડધા પ્રાપ્તાંક રહેલા હોય છે ? – મધ્યસ્થ

220. પ્રાપ્તાંકોની શ્રેણીમાં જે પ્રાપ્તાંક સૌથી વધુ વખત આવ્યો હોય તેને શું કહેવામાં આવે છે ? – બહુલક

221. બે ચલ વચ્ચેના સંબંધને શું કહે છે ? – સહસંબંધ

222. સહસંબંધના સંખ્યાત્મક માપને શું કહેવામાં આવે છે ? – સહસંબંધાંક

223. બુદ્ધિ, મનોવલણો કે અભિરુચિ જેવાં લક્ષણોના માપનમાં કઇ તુલાનો ઉપયોગ થાય છે ?
– મધ્યાંતરલક્ષી

224. કઇ તુલા નિરપેક્ષ કે વાસ્તવિક શૂન્ય બિંદુ પર આધારિત છે ?
– ગુણોત્તરલક્ષી

225. પ્રાપ્તાંકોના સરવાળાનું પ્રતીક જણાવો. – $\sum x$

226. મધ્યકની સંજ્ઞા શોધો. – $(\overline{X})$

→ બાળક બે વર્ષે ૨૭૨ શબ્દો બોલી શકે.

→ બાળક ૫ વર્ષે ૨,૦૦૦ શબ્દો બોલી શકે.

→ બાળક ૧૨ વર્ષે ૧૦,૦૦૦ શબ્દો બોલી શકે.

મનોવિજ્ઞાન

→ મનોવૈજ્ઞાનિક બાબતો વિશેનાં ખ્યાલ માનવ ઉત્પતિ સાથે જોડાયેલ છે.

→ **ઈતિહાસ મનોવિજ્ઞાન માટે –**

Psychology શબ્દ રૂડાલ્ફ

લેટિન શબ્દ Psyche + Logos

આત્મા વિજ્ઞાન

એટલે કે આત્માનો અભ્યાસ કરતું વિજ્ઞાન

મન એ વિવિધ માનસિક શક્તિઓનો સમૂહ છે આ પ્રમાણે મગજના જુદા જુદા વિભાગોમાં માનસિક શક્તિઓ ગોઠવાયેલી છે.

→ **ભાષામાં આધુનિક મનોવિજ્ઞાનનો વિકાસ –**

– કોલકતા યુનિ. તત્વજ્ઞાન વિભાગે અભ્યાસક્રમમાં જોડયો.

– ૧૯૦૫ માં બીજેન્દ્રનાથ સીલ દ્વારા મનોવિજ્ઞાનની પ્રથમ પ્રયોગશાળાની સ્થાપના કોલકતા યુનિ. ખાતે કરી. શ્રી બેનર્જીએ મનોવિજ્ઞાનનાં અભ્યાસની સૌપ્રથમ રૂપરેખા તૈયાર કરી.

– ૧૯૧૬માં અલગ વિભાગ તરીકે કોલકતા યુનિ. માં અધ્યક્ષપદ ડૉ. એન. એ. સેનગુપ્તાએ સંભાળ્યો.

– ડૉ. સિગ્મંડ ફ્રોઈડના મનોવિશ્લેષણવાદથી પ્રભાવિત શેખરબોઝને ભારતની મનોવિજ્ઞાન વિષયમાં સૌપ્રથમ Ph.D ની પદવી એનાયત કરવામાં આવી.

– ગુજરાતી ડૉ. ધીરેન્દ્ર મહેતાએ જર્મનીમાં ડૉ. ફ્રોઈડના હાથ નીચે તાલીમ લીધી.

→ શિક્ષણમાં હું મનોવિજ્ઞાન પ્રયોજીશ. – પેસ્ટોલોજી

મનોવિજ્ઞાનનાં સંપ્રદાયો અને વિચારધારાઓ

1. રચનાવાદ – આ વિચારધારા અન્વયે <u>વ્યક્તિની લાગણીઓનો</u> અભ્યાસ થાય છે.

– રચનાવાદનાં વિકાસમાં <u>વિલ્હેમ વુન્ટ</u> અને <u>એડવર્ડ ટિત્શેનર</u> નો ફાળો નોંધપાત્ર છે.

2. કાર્યવાદ – વ્યક્તિ પોતાનાં વાતાવરણ સાથે અસરકારક સમાયોજન માટે પ્રયાસો કરે તે મનોવિજ્ઞાનના અભ્યાસનો વિષય છે.

– કાર્યવાદનાં વિકાસમાં વિલિયમ જેમ્સ, જ્હોન ડ્યૂઈ, એન્જલ અને કારનો ફાળો નોંધપાત્ર છે.

3.વર્તનવાદ – અમેરિકામાં વોટસને રચનાવાદ અને તેની આંતર નિરીક્ષણની પદ્ધતિને અવૈજ્ઞાનિક ઠરાવીને તેનો જોરશોરથી વિરોધ કર્યો, અને કેવળ બાહ્ય વર્તનને મનોવિજ્ઞાનનું વિષયવસ્તુ બનાવ્યું. તેથી તે સંપ્રદાય વર્તનવાદ કહેવાયો.

4. સમષ્ટિવાદ – જર્મનીમાં લગભગ ૧૯૧૨માં આ વિચારધારા વિકાસ પામી. તેનાં મૂળમાં વર્ધાઇમર, કોફકા, અને કોહલરની ત્રિપુટીએ કરેલો ફી – ફિનોમિનન તરીકે જાણીતા પ્રયોગ રહેલો છે.

5. મનોવિશ્લેષણવાદ – મનો વિશ્લેષણવાદનો જન્મ વિયેનામાં થયો. મનોવિશ્લેષણના પ્રણેતા ડૉ.સિગ્મંડ ફ્રોઈડ પોતે વ્યવસાયે તબીબ અને મનોચિકિત્સક હતાં. તેમણે માત્ર ચેતનાને અસંકુચિત ગણાવી અને અચેતન મનનો ખ્યાલ આપ્યો.

- મનોવિજ્ઞાનનો ઈતિહાસ

1.	પ્લેટો	– તત્ત્વજ્ઞાન
2.	એરિસ્ટોટલ	– તત્ત્વજ્ઞાન – સાહચર્યતાં સિદ્ધાંત
3.	મ્યુલર	– મનોભૌતિક શાસ્ત્ર
4.	અર્નસ્ટ વેબર	– મન – શરીરનાં સંબંધ અંગેનાં પ્રયોગો
5.	ગુસ્તાવ ફેકનર	– મન – શરીરનાં સંબંધ અંગેનાં પ્રયોગો
6.	વિલ્હેમ વુન્ટ	– મનોવૈજ્ઞાનિકની સૌપ્રથમ પ્રયોગશાળા સ્થાપી.
7.	જ્હોન ડ્યૂઈ	– કાર્યવાદ
8.	જે.બી.વોટસન	– વર્તનવાદ
9.	સિગ્મંડ ફ્રોઈડ	– મનોવિશ્લેષણવાદ
10.	ક્રીયાત્મક સંશોધન	– ડૉ. સ્ટીફન કોર
11.	બોધાત્મક વિકાસના તબક્કા –	જિન પ્રિયાજે

Astha Academy Mo.8980961441

12. જ્ઞાનાત્મક વિકાસના તબક્કા – બેન્જામીન બ્લૂમ
13. પ્રયોગોના પિતા – વિલ્હેમ વુંટ
14. શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનના પિતા – પેસ્ટોલોજી

• મનોવિજ્ઞાનના અભિગમોનું દર્શન

1. **જૈવ અભિગમ** – વેબર અને ફેંકનર જેવા શરીર વૈજ્ઞાનિકોએ માનવવર્તન સમજવા માટે જૈવ અભિગમનો આધાર લીધો હતો. આ અભિગમ પ્રમાણે કોઈપણ વર્તનને સમજવા માટે વ્યક્તિનાં મૂળમાં રહેલાં રંગસૂત્રો, જનીનો, શરીરરચના, જ્ઞાનેન્દ્રિયો, સ્નાયુતંત્ર, ગ્રંથિઓના સ્ત્રાવ અને ચેતાપ્રવાહોનો આધાર લેવાય છે.

2. **વાર્તનિક અભિગમ** – માનવને સમજવા માટે વોટસને મનોવિજ્ઞાનને ફક્ત વર્તનનાં વિજ્ઞાન તરીકે ઓળખાવ્યું. વાર્તનિક અભિગમ વ્યક્તિને માત્ર તેનાં વર્તનને આધારે સમજવાનો પ્રયત્ન કરે છે. તે વર્તનને ઉદ્દીપક પ્રત્યે કરવામાં આવેલી પ્રતિક્રિયા તરીકે ઓળખાવે છે. તેથી તેને ‘ઉદ્દીપક – પ્રતિક્રિયા’ અભિગમ પણ કહે છે.

આ અભિગમ વ્યક્તિનાં વાણી, મુખભાવ, ચેષ્ટાઓ અને હલનચલનનો જેવા પ્રગટ વર્તનને જ કેન્દ્રમાં રાખીને અભ્યાસ કરતો હોવાથી તેને વાર્તનિક અભિગમ કહેવાય છે. આ અભિગમ વોટસન ઉપરાંત સ્કિનર, ગ્રથી, ટોલમેન વગેરેનું પ્રદાન છે.

3. **જ્ઞાનાત્મક (બોધાત્મક) અભિગમ** – આ અભિગમે વાર્તનિક અભિગમ નો વિરોધ કરી જણાવ્યું કે માનવ એ ફક્ત યંત્ર નથી, કે જે ફક્ત ઉદ્દીપકો પ્રત્યે પ્રતિક્રિયા આપે કે હુકમોનાં સંદર્ભમાં જે ક્રિયા કરે છે. રોબોટ અને માણસ વચ્ચે તફાવત છે. યંત્ર કે રોબોટ બધાં કાર્ય તેને પહેલેથી અપાયેલી સૂચના પ્રમાણે કરે છે.

4. **મનોગત્યાત્મક અભિગમ** – આ અભિગમ વર્તનનું પ્રેરણા, આવેગ જેવાં મનનાં ગતિશીલ પરિબળોનાં સંદર્ભમાં સ્પષ્ટીકરણ આપવાનો પ્રયત્ન કરે છે. આ અભિગમમાં વ્યક્તિનાં સમગ્ર વ્યક્તિત્વ માટે વારસો અને બાળપણમાં થયેલાં અનુભવોને ખૂબ જ મહત્વનાં ગણવામાં આવે છે.

ઉત્ક્રાંતિમૂલક અભિગમ ચાર્લ્સ ડાર્વિને આપ્યો.

મગજનો અભ્યાસ કરવાની પદ્ધતિ –

1. સી.ટી.સ્કેનિંગ **(C.T.Scaning) Computerised Tomography**
2. પેટ સ્કેનિંગ **(P E T Scaning) ‘Po sitron Emission Tomography’**
3. એમ.આર.આઇ. **(M R I) Magnetic Re. Sonance Images**

– હાર્લોનો પ્રયોગ – વાનરબાળ ઉપર પ્રયોગ કર્યો છે.

વાનરબાળને જન્મબાદ તરતજ કૃત્રિમ માતા સાથે ઉછેર કર્યો. આ કૃત્રિમ માતા બે પ્રકારની બનાવી એક વાયરની અને એક કપડાની બંનેમાં સ્તનનાં દૂધની બોટલ રાખવામાં આવી હતી. કાપડની માતાને કપડાં પહેરાવ્યા હતાં અને માતા જેવો દેખાવ રાખ્યો હતો. વાનરબાળને આ બે કૃત્રિમમાતાઓ પાસે રાખવામાં આવ્યું હતું. પરિણામે જોવા મળ્યું કે વાનરબાળ કપડાની બનાવેલી માતા પાસે વધુ સમય રહે છે અને વાયરમાતા પાસે થોડો સમય અને તે પણ ખોરાકની જરૂરિયાત પૂરતો સમય જ. આ બાબત દર્શાવે છે કે ખોરાક ઉપરાંત હૂંફની જરૂરિયાત બાળકને હોય છે. કપડાની માતાથી માતા જેવી હૂંફ મેળવે છે, જયારે વાયરમાતા સખત હોવાથી હૂંફ મળતી નથી.

1.	નવજાત અવસ્થા		
2.	શૈશવાવસ્થા	–	જન્મથી ૨ વર્ષ
3.	બાલ્યાવસ્થા	–	૨ વર્ષથી ૧૨ વર્ષ સુધી
4.	તરુણાવસ્થા	–	(૧) પૂર્વ તરુણાવસ્થા – ૧૨ થી ૧૫ (૨) ઉત્તર તરુણાવસ્થા – ૧૬ થી ૧૮
5.	પુખ્તાવસ્તા	–	૧૮ થી ૨૦ થી ૩૫ વર્ષ સુધી
6.	મધ્ય પુખ્તાવસ્થા	–	૩૫ થી ૪૦ વર્ષ
7.	વૃદ્ધાવસ્થા	–	૬૦ વર્ષ પછી

હિન્દુશાસ્ત્રો પ્રમાણે જીવન વિકાસની મુખ્ય ચાર અવસ્થાઓ

1.	બ્રહ્મચર્યાશ્રમ	–	જન્મથી ૨૫ વર્ષ
2.	ગૃહસ્થાશ્રમ	–	૨૫ થી ૫૦ વર્ષ
3.	વાનપ્રસ્થાશ્રમ	–	૫૦ થી ૭૫ વર્ષ
4.	સંન્યાસ્થાશ્રમ	–	૭૫ થી મૃત્યુ

મનોવિજ્ઞાન સાથે સંબંધિત પ્રશ્નો

1. મનોવિજ્ઞાન માટે સૌપ્રથમ Psychology શબ્દનો ઉપયોગ કરનાર કોણ હતા ? – રૂડાલ્ફ
2. મનોવિશ્લેષણવાદના પ્રણેતા કોણ હતા ? – સિગ્મંડ ફ્રોઈડ
3. ભારતમાં મનોવિજ્ઞાનની પ્રથમ પ્રયોગશાળા કોણે સ્થાપી હતી ? – બ્રોજેન્દ્રનાથ સીલ
4. વાર્તનિક અભિગમને કયો અભિગમ પણ કહે છે. – ઉદ્દીપક – પ્રતિક્રિયા
5. મનોવિજ્ઞાનના કયા અભિગમમાં વ્યક્તિની સભાન અવસ્થા કરતાં તેના અચેતન મનને તેના વર્તન માટે જવાબદાર ગણવામાં આવે છે ? – મનોગત્યાત્મક
6. માનવવાદી અભિગમના પ્રણેતા કોણ હતા ? – અબ્રાહમ મેસ્લો
7. મનોવિજ્ઞાનની કઈ શાખા માનસિક જીવન અને વર્તન પર થતી ઔષધોની અસરનો અભ્યાસ કરે છે ?
   – તુલનાત્મક – શરીરલક્ષી
8. મોટા ભાગના જાહેર સાહસોમાં કર્મચારી પસંદગી માટે મનોવિજ્ઞાનની કઇ શાખાની મદદ લેવાય છે ?
   – ઔદ્યોગિક
9. મનોવૈજ્ઞાનિક અભિગમમા ....
   – પ્રત્યેક ઘટનાને તાર્કિક અને વસ્તુલક્ષી રીતે તપાસવામાં આવે છે.
10. માનસિક પ્રક્રિયાઓ ....
   – વ્યક્તિલક્ષી પણ છે અને વસ્તુલક્ષી પણ છે.

Astha Academy Mo.8980961441

11.વ્યક્તિના અનુભવોનું મૂળ વ્યક્તિની કઇ બાબતમાં રહેલું છે ? – ચેતન અવસ્થામાં
12. મનોવિજ્ઞાનની સૌપ્રથમ પ્રયોગશાળાની સ્થાપના કોણે કરી હતી ? – વિલ્હેમ વુન્ટે
13.માનવવર્તનને સમજવા માટે જૈવ અભિગમનો આધાર કોણે લીધો હતો ? – વેબર અને ફેકનર
14.ભારતમાં મનોવિજ્ઞાનને વિષય તરીકે સૌપ્રથમ કઇ યુનિવર્સિટીમાં સામેલ કરવામાં આવ્યો હતો ?
– કોલકાતા
15. વિલ્હેમ વુંટે મનોવિજ્ઞાનના અભ્યાસ માટે કઈ પદ્ધતિ દર્શાવી હતી ? – અંતર્નિરીક્ષણ
16.કસોટીના પ્રાપ્તાંકોનું અર્થઘટન શેના આધારે થાય છે ? – માનાંકો
17.વ્યક્તિના જીવન વિશે ઊંડી માહિતી મેળવવા કઈ પદ્ધતિ ઉપયોગી છે ? – અંતર્નિરીક્ષણ
18.દીર્ઘકાલીન અભ્યાસને બીજા કયા નામથી ઓળખવામાં આવે છે ? – અન્વાયામ
19.સૌપ્રથમ બુદ્ધિકસોટીની રચના કોણે કરી હતી ? – આલ્ફ્રેડ બિને
20.માનવીનાં જનીનતત્ત્વોના સમૂહને શું કહે છે ? – જીનોટાઈપ
21.બાળકની જાતિ નક્કી કરવામાં કોના પ્રજનનકોષનું રંગસૂત્ર નિર્ણાયક બને છે ? – પુરુષના
22.ભૂખ, તરસ, જાતીયતા જેવી પ્રેરણાઓ તેમજ આવેગાત્મક વર્તનમાં થતી શારીરિક પ્રક્રિયાઓનું નિયમન કોણ કરે છે ? – હાઇપોથેલેમસ
23.રંગસૂત્રો પર રહેલી અતિ સૂક્ષ્મ કણોની હારમાળાને શું કહેવામાં આવે છે ? – જનીનતત્વો
24.ચયાપચયની ક્રિયાનું નિયંત્રણ કોણ કરે છે ? – થાઇરોક્સિન
25.શરીરની દરેક પ્રક્રિયાઓનું નિયંત્રણ કોણ કરે છે ? – ચેતાતંત્ર
26.વ્યક્તિ પર સંસ્કૃતિને સંપૂર્ણપણે પોતાની ગણીને અપનાવી લે તેને શું કહે છે ? – આત્મસાતીકરણ
27.કોના મત પ્રમાણે સમાજ એટલે સમુદાયમાં રહેનારી, એકબીજા સાથે વ્યવહારો કરાવનારી, અને સમુદાયની પ્રવૃતિઓમાં સહકાર આપનારી વ્યક્તિઓનો સમૂહ ? – જેમ્સ ડ્રેવર
28.કોના મતે સંસ્કૃતિ એટલે એક સમાજના સભ્યોએ સમાન રીતે અપનાવેલા રિવાજો, પરંપરાઓ, મનોવલણો અને માન્યતાઓનું તંત્ર ? – બૂટા
29.કોના મતે સમાજીકરણ એટલે સમાજના મૂલ્યોને શીખવાની વિચારવાની અને ક્રિયા કરવાની સાચી અને યોગ્ય રીતોને શીખવાની ક્રિયા ? – ઓગબર્ન અને નિમકોફ
30.જીવંત પ્રાણીના વિવિધ અંગોનો સંપૂર્ણ વિકાસ કરવાની કુદરતી પ્રક્રિયા એટલે .... – પરિપક્વતા
31.બાળકના વિકાસના મુખ્ય ત્રણ વિભાગો કોણે પાડયા છે ? – દુર્ગાનંદ સિંહા
32.હિન્દુ શાસ્ત્રી પ્રમાણે વિકાસની પ્રથમ અવસ્થા કઇ છે ? – બ્રહ્મચર્યાશ્રમ
33.કઇ અવસ્થા જીવનનો સંક્રાંતિકાળ કહેવાય છે ? – કિશોરાવસ્થા
34.પાંત્રીસથી પચાસ વર્ષ સુધીની અવસ્થા કયા નામે ઓળખાય છે ? – મધ્ય પુખ્તાવસ્થા
35.ઉંમર વધવાની સાથે શરીરના વિવિધ અવયવોના વજન, કદ અને આકારમાં થતો ક્રમિક, પ્રગતિગામી અને પ્રમાણાત્મક ફેરફાર એટલે .... – વૃદ્ધિ
36.કોના મતે વિકાસ એ ગુણાત્મક ફેરફાર છે ? – ઇલિઝાબેથ હરલોક
37.બોધાત્મક વિકાસના તબક્કાઓ કોણે દર્શાવ્યા છે ? – જ્યા પિયાજે
38.કયા વર્ષના સમયગાળાને મૂર્ત ક્રિયાત્મક તબક્કો કહે છે ? – સાતથી બાર વર્ષ
39.કયા વર્ષના સમયગાળાને અમૂર્ત ક્રિયાત્મક તબક્કો કહે છે ? – બાર વર્ષથી આગળ
40.કયા વર્ષના સમયગાળાને સાંવેદનિક કારક તબક્કો કહે છે ? – જન્મથી બે વર્ષ
41.કયા વર્ષના સમયગાળાને પૂર્વ – ક્રિયાત્મક તબક્કો કહે છે ? – બે થી સાત વર્ષ
42.કઇ શૈલીમાં ઉછેરેલાં બાળકો હકારાત્મક મનોવલણવાળા હોય છે ? – પારસ્પરિક
43.કઇ શૈલીમાં ઉછેરેલા બાળકો સહકારની ભાવના વગરના હોય છે ? – લાડ લડાવવાની
44.કોના પ્રયોગોએ સાબિત કર્યું છે કે સંદિગ્ધ ચિત્રોના દર્શનમાં ભૂખ્યા માણસોને ખાદ્ય પદાર્થોનું દર્શન વધુ થાય છે ? – લ્યુમિન
45.નીચેનામાંથી કયા મનોવિજ્ઞાની ગેસ્ટાલ્ટ મનોવૈજ્ઞાનિક તરીકે ઓળખાય છે ? – કોહલર
46.અંતર કે ઉંડાઇનું જ્ઞાન મેળવવા માટે પ્રત્યક્ષીકરણના જે સંકેતોમાં કેવળ એક આંખનો જ ઉપયોગ જરૂરી હોય તેમને કયા સંકેતો કહે છે ? – એકનેત્રીય
47.ગંધના છ પ્રકારો કોણે દર્શાવ્યા છે ? – હેનિંગે
48.કોના મત પ્રમાણે ધ્યાન એટલે પસંદગીયુક્ત ઉદ્દીપકો પર માનસિક કેન્દ્રીકરણ કરવાની પ્રક્રિયા ?
– જેમ્સ ડ્રેવર
49.થિયેટરમાં કોઇ ફિલ્મ જોતા હોઇએ તે દરમિયાન આગળ શું થશે. હવે નાયક – નાયિકા શું કરશે તે અંગેના વિચારો આપણા ચિત્તમાં ઉપજતા હોય છે. આ ધ્યાનનું કયું લક્ષણ ગણાય ? – ધ્યાન ભવિષ્યલક્ષી છે.
50.આવેગાત્મક આંકનો ખ્યાલ કયા મનોવૈજ્ઞાનિકે આપ્યો છે ? – ડેનિયલ ગોલમેન
51.કોના સિદ્ધાંત મુજબ શારીરિક ફેરફારો એ આવેગનું પરિણામ નહિ પરંતુ કારણ છે ? – જેમ્સ – લેંગનો
52.આવેગોના દસ પ્રકારો કયા મનોવૈજ્ઞાનિકે દર્શાવ્યા છે ? – ઇઝાર્ડે

Astha Academy Mo.8980961441

53.આવેગિક નિયંત્રણ કે વ્યવસ્થાપન માટે ચાર મહત્વની બાબતો કયા મનોવૈજ્ઞાનિકે દર્શાવી છે ?
– ડેનિયલ ગોલમેન

54.કોના મત અનુસાર પ્રેરણા એ પ્રવૃતિને ઉદ્દીપક કરનાર અને તેને પોષનાર કોઇ વિશિષ્ટ આંતરિક તત્ત્વ કે પરિસ્થિતિ છે ? – જે.પી. ગીલ્ફર્ડ

55.વ્યક્તિ પરીક્ષા આપવા કે ઇન્ટરવ્યુ આપવા જાય ત્યા જે વ્યગ્રતા અનુભવે તેને કઇ પરિસ્થિતિ કહેવાય ?
– પારિસ્થિતિક

56.અવલોકનાત્મક શિક્ષણનું સંશોધન કોણે કર્યું હતું ? – બાન્ડુરા

57.કોના મત પ્રમાણે વિભાવના એટલે પદાર્થો કે બનાવોના સામાન્ય લક્ષણો રજૂ કરતી પ્રતીક રચના ?
– સી.ટી. મોર્ગન

58.વિમાન ઉડાડવું એ કયા પ્રકારના શિક્ષણનું ઉદાહરણ છે ? – કૌશલ્ય

59.મોબાઇલ કે કમ્પ્યુટર ચલાવવાનું કે વાપરવાનું શીખવા માટેનો સિદ્ધાંત જણાવો. – સાધનરૂપ અભિસંધાન

60.પ્રશિષ્ટ (શાસ્ત્રીય) અભિસંધાનનો પ્રથમ શોધક કોણ હતો ? – ઇવાન પટ્રોવિચ પાવલોવ

61.લાંબાગાળાની સ્મૃતિનું વર્ગીકરણ કયા મનોવૈજ્ઞાનિકે કર્યું છે ? – તુલ્વિંગ

62.કઇ સ્મૃતિમાં અનુભવોની આત્મકથાત્મક હકીકતોનો સમાવેશ થાય છે ? – ઘટનાત્મક

63.ગણિતના નિયમો, ગણિતનાં સૂત્રો વગેરે યાદ રાખવાની સ્મૃતિઓ કયા પ્રકારની છે ? – અર્થાત્મક

64.કઇ પદ્ધતિમાં પહેલા શીખેલી માહિતીને ફરીથી લોકોને કે લખીને રજૂ કરવાની હોય છે ? – પુનરાવાહન

65.વ્યાકરણના નિયમો યાદ રાખવાની સ્મૃતિનો પ્રકાર જણાવો ? – અર્થાત્મક

66.પારિભાષિક શબ્દો ક્રમમાં યાદ રાખવા કઇ પદ્ધતિનો ઉપયોગ થાય છે ? – સ્થળસાહચર્ય

67.લેવિનના મત મુજબ, જીવન અવકાશ – (Life Space) L = E + P

68.વાસ્તવિકતામાંથી પલાયન કરી જવું – સ્કીઝોફેનિયા

69.સ્મૃતિ એટલે શીખેલાનો સીધો ઉપયોગ આ વ્યાખ્યા કયા મનોવૈજ્ઞાનિકે આપી છે ? – વુડવર્થ

70.કોના મતે સ્મૃતિ એટલે ભૂતકાળના અનુભવોને અર્થમય રીતે પુનઃજાગ્રત કરવાની પ્રક્રિયા ?
– વિલિયમ જેમ્સ અને બર્નહાર્ટ

71.કયા મનોવૈજ્ઞાનિકે પસંદગીની પ્રતિક્રિયાના તબક્કા દર્શાવ્યા છે ?
– સ્મિથ

72.કયા ડચ વૈજ્ઞાનિકે ત્રણ જાતના પ્રતિક્રિયા સમયના પ્રકારો દર્શાવ્યા છે ? – ડોન્ડર્સ

73.જન્મ, લગ્ન, વર્ષગાંઠ વગેરે કયા પ્રકારની વિભાગના છે ? – પ્રસંગની

74.ચિમ્પેન્ઝીઓ પર સમસ્યા ઉકેલના પ્રયોગો કોણે કર્યા હતા ? – કોહલર

75.દોરીઓ ગાંડવાનો પ્રયોગ કયા મનોવૈજ્ઞાનિકે કર્યો હતો ? – બર્ચ

76.માનસિક પ્રક્રિયા અંગે પ્રતિક્રિયા સમયનું માપન કોણે કર્યું છે ? – ડોન્ડર્સ

77.બોધાત્મક વ્યાપારોના અભ્યાસને નવી દિશા કોણે દર્શાવી છે ? – ચોમસ્કી

78.ભાષામાં નાનામાં નાના અર્થપૂર્ણ એકમ માટે નીચે પૈકી યોગ્ય વિકલ્પની પસંદગી કરો. – મોર્ફીમ

79.ભારતીય ભાષાઓમાં મૂળભૂત કેટલા સ્વરો છે ? – ૧૨

80.ભાષાના સામર્થ્યનો અભ્યાસ કયા શાસ્ત્રમાં કરવામાં આવે છે ? – ભાષાશાસ્ત્ર

81.ભાષાના કર્તૃત્વનો અભ્યાસ કયા શાસ્ત્રમાં કરવામાં આવે છે ? – મનોવિજ્ઞાન

82.કોના મત મુજબ વિચાર ભાષા કરતા પહેલા આવે છે ? – પિયાજે

83.રવિન્દ્રનાથ ટાગોરની શૈક્ષણિક સંસ્થા ? – શાંતિનિકેતન

84.Edu . – લેટીન ભાષા

સીસી – ૧ અધ્યેતા વિકાસ અને અધ્યયન – અધ્યાપન પ્રક્રિયા

વ્યક્તિત્વ

1. વ્યક્તિત્વ માટે અંગ્રેજીમાં કયો શબ્દ વપરાય છે ?
   - Personality
2. Pwersonality શબ્દ કયા શબ્દ પરથી ઉતરી આવ્યો છે ?
   - Persona
3. Persona શબ્દ કઇ ભાષાનો શબ્દ છે ?
   - લેટિન ભાષાનો શબ્દ
4. Persona શબ્દનો અર્થ શું થાય છે ?
   - મોહરું, નકાબ, Mask
5. Personality શબ્દનો ઉપયોગ કયારથી શરૂ થયો ?
   - ૧૪મી સદીથી
6. Alport (ઓલપોર્ટ) ના મત અનુસાર વ્યક્તિત્વની વ્યાખ્યા આપો.
   - વ્યક્તિત્વ એટલે વ્યક્તિની મનોશારીરિક રચનાઓનું ગતિશીલ સંગઠન, જે વાતાવરણ સાથે સમાયોજન સાધે છે.
7. Warren (વોરેન) ના મત અનુસાર વ્યક્તિત્વની વ્યાખ્યા આપો.
   - વ્યક્તિત્વ એ વિકાસના કોઇપણ તબક્કે મનુષ્યનું સંપૂર્ણ માનસિક સંગઠન છે.
8. Rex Rock (રેક્સ રોક) ના મત અનુસાર વ્યક્તિત્વની વ્યાખ્યા આપો.
   - વ્યક્તિત્વ એટલે સમાજ દ્વારા માન્ય અને અમાન્ય ગુણોનું સંતુલન

Astha Academy Mo.8980961441

9. Dashiell (ડેશીએલ) ના મત અનુસાર વ્યક્તિત્વની વ્યાખ્યા આપો.
– સમાજના સાથી સભ્યોની દ્રષ્ટિએ સ્પષ્ટ થતું વ્યક્તિના વર્તનનું સમગ્ર ચિત્ર એટલે માણસનું વ્યક્તિત્વ

10. વ્યક્તિત્વની કોઇપણ એક વ્યાખ્યા આપો.
– વ્યક્તિત્વ એટલે વ્યક્તિના લક્ષણોની એક આગવી ભાત – જે.પી. ગીલફોર્ડ

11. કપિલમુનિની દ્રષ્ટિએ વ્યક્તિત્વના પ્રકાર જણાવો.
– (૧) સત્વગુણી (૨) રજોગુણી (૩) તમોગુણી

12. આયુર્વેદની દ્રષ્ટિએ વ્યક્તિત્વના પ્રકાર જણાવો.
– (૧) વાતગુણ પ્રધાન (૨) પિત્તગુણ પ્રધાન (૩) કફગુણ પ્રધાન

13. વર્ણવ્યવસ્થા મુજબ વ્યક્તિત્વના પ્રકાર જણાવો.
– (૧) બ્રાહ્મણ (૨) ક્ષત્રિય (૩) વૈશ્ય (૪) શુદ્ર

14. ગ્રીક વૈદ (વૈદ્ય) હિપોક્રેટસની દષ્ટિએ વ્યક્તિત્વના પ્રકાર જણાવો.
– (૧) રક્તપ્રધાન (આશાવાદી) (૨) કફપ્રધાન (મંદ) (૩) પીળુંપિત્ત પ્રધાન (ક્રોધી) (૪) કાળુંપિત્ત પ્રધાન (ઉદાસીન)

15. જર્મન મનોચિકિત્સક ક્રેશ્મરની દ્રષ્ટિએ વ્યક્તિત્વના પ્રકાર જણાવો.
– (૧) મેદપ્રધાન (ગોળમટોળ) (૨) સ્નાયુ પ્રધાન (હૃષ્ટપુષ્ટ) (૩) અસ્થિ પ્રધાન (શક્તિહિન)
(૪) મિશ્રપ્રકાર

16. અમેરિકન સર્જન ડૉ. શેલ્ડનની દ્રષ્ટિએ વ્યક્તિત્વના પ્રકાર જણાવો.
– (૧) બાહ્યસ્તર પ્રધાન (કોમળ તથા ગોળ શરીરવાળા) (૨) મધ્યસ્તર પ્રધાન (હૃષ્ટપુષ્ટ)
(૩) આંતરસ્તર પ્રધાન (શક્તિહિન કે નિર્બળ)

17. જર્મન મનોવિશ્લેષકવાદી યુગની દ્રષ્ટિએ વ્યક્તિત્વના પ્રકાર જણાવો.
– (૧) અંતર્મુખી (૨) બહિર્મુખી (૩) ઉભયમુખી

18. અંતર્મુખી વ્યક્તિત્વ એટલે શું ?
– જે વ્યક્તિના લક્ષણો, સ્વભાવ તેમજ અભિરુચિ બાહ્ય સ્વરૂપે જલદી પ્રગટ થતાં નથી તેવા વ્યક્તિત્વને અંતર્મુખી વ્યક્તિત્વ કહેવામાં આવે છે.

19. બહિર્મુખી વ્યક્તિત્વ એટલે શું ?
– જે વ્યક્તિના વ્યક્તિત્વના લક્ષણો, સ્વભાવ તેમજ અભિરુચિ બાહ્ય સ્વરૂપે સરળતાથી પ્રગટ થતાં હોય છે તેવા વ્યક્તિત્વને બહિર્મુખી વ્યક્તિત્વ કહેવામાં આવે છે.

20. ઉભયમુખી વ્યક્તિત્વ એટલે શું ?
– જે વ્યક્તિઓ ન તો સંપૂર્ણપણે અંતર્મુખી કે ન તો સંપૂર્ણપણે બહિર્મુખી વ્યક્તિત્વ ધરાવે છે તેવી વ્યક્તિને ઉભયમુખી વ્યક્તિત્વ કહેવામાં આવે છે.

21. અંતર્મુખી વ્યક્તિત્વવાળી વ્યક્તિનું લક્ષણ જણાવો ?
– શરમાળ પ્રકૃતિ, ઓછાબોલા, શંકાશીલ, સ્વભાવે ડરપોક, ચિંતાતુર, સાહસનો અભાવ, સ્વકેન્દ્રી, શાંતસ્વભાવ..........

22. બહિર્મુખી વ્યક્તિત્વવાળી વ્યક્તિનું લક્ષણ જણાવો.
– વાચાળ, એકાંતને ટાળનારા, સાહસિક, સ્વભાવે આક્રમક, સત્તાના શોખીન આત્મપ્રશંસાની ભૂખ ....

23. અવલોકન પ્રયુક્તિ કોને કહેવામાં આવે છે ?
– "અવલોકન એ વ્યક્તિના બાહ્યવર્તનનું નિયંત્રિત કે અનિયંત્રિત પરિસ્થિતિમાં અભ્યાસ કરવાનું ઉપકરણ છે."
"ઘટનાઓ, કાર્યકારણ અથવા પારસ્પરિક સંબંધોના વિષયમાં તેઓ જે સ્વરૂપમાં આપણી સમક્ષ હોય તેનું યથાર્થ નિરીક્ષણ કરવું તેને અવલોકન પ્રયુક્તિ કહે છે."

24. આત્મનિવેદન પ્રયુક્તિ કોને કહેવામાં આવે છે ?
– વ્યક્તિ જાતે જ પોતાનો ઇતિહાસ અભિવ્યક્ત કરે તો તેને આત્મનિવેદન પ્રયુક્તિ કહેવામાં આવે છે.

25. પ્રક્ષેપણ પ્રયુક્તિ કોને કહેવામાં આવે છે.
– "કેટલીક દમન કરાયેલી માનસિક પ્રક્રિયાઓનું બહારના જગતમાં આરોપણ કરવાની પ્રવૃત્તિને પ્રક્ષેપણ પ્રયુક્તિ કહે છે."
"વ્યક્તિના અજાગ્રત કે આંતરમનમાં પડેલા વિચારોને પરોક્ષ રીતે જાણવાની પ્રયુક્તિને પ્રક્ષેપણ પ્રયુક્તિ કહે છે."

26. Hermen Rorschach (હરમન રોરશાસ) ની કસોટી કયા નામે ઓળખાય છે ?
– શાહીના ડાઘાવાળી કસોટીના નામે ઓળખાય છે.

27. Hermen Rorschach (હરમન રોરશાસ) ની શાહીના ડાઘાવાળી કસોટીમાં કેટલા પ્રમાણિત કરેલા કાર્ડ હોય છે ?
– ૧૦ કાર્ડ

28. સ્વીટ્ઝરલેન્ડના વતની હરમન રોરશાસે શાહીના ડાઘાવાળી કસોટી ક્યારે બનાવી હતી ?
– ઈ.સ. ૧૯૨૧માં કસોટી બનાવી

29. TAT નું પુરું નામ જણાવો.
– Thematic Apperception Test (થેમેટિક એપરસેપ્શન ટેસ્ટ)

30. TAT કસોટી કોણે અને ક્યારે બનાવી હતી ?
– ઈ.સ. ૧૯૩૯માં મરે અને મોર્ગન નામના માનસશાસ્ત્રીઓએ

31. TATમાં શેનો ઉપયોગ થાય છે ?
– ચિત્રોનો ઉપયોગ થાય છે.

32. TATમાં કુલ કેટલા ચિત્રો હોય છે ?
– ૩૦ ચિત્રો (૧૦ સ્ત્રીઓ માટે, ૧૦ પુરુષો માટે, ૧૦ સ્ત્રી – પુરુષ બંને માટે)

33. કાર્લ રોજર્સ વ્યક્તિત્વના કયા સિદ્ધાંત સાથે સંકળાયેલા છે ?
– વ્યક્તિત્વનો સ્વ – ઓળખ સિદ્ધાંત

34. કાર્લ રોજર્સના સ્વ – ઓળખના સિદ્ધાંતને બીજા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
– વિલક્ષણ વ્યક્તિત્વવાદી સિદ્ધાંત અથવા સ્વવ્યક્તિત્વવાદી સિદ્ધાંત

Astha Academy Mo.8980961441

35.કાર્લ રોજર્સ 'સ્વ' ને કેટલા વિભાગમાં વહેંચે છે? કયા કયા ?

– બે વિભાગમાં (૧) અવધારણાત્મક (૨) આદર્શ સ્વ

મનોવિજ્ઞાન

– બાળક બે વર્ષે – ૨૭૨ શબ્દો બોલી શકે છે.

– બાળક ૫ વર્ષે – ૨૦૦૦ શબ્દો બોલી શકે છે.

– બાળક ૧૨ વર્ષે ૧૦,૦૦૦ શબ્દો બોલી શકે છે.

– શિક્ષણમાં હું મનોવિજ્ઞાન પ્રયોજીશ. – પેસ્ટોલોજી

– બુદ્ધિનો આધાર અનુવંશ પર રહેલ છે.

→ બચાવ પ્રયુક્તિઓ

→ બચાવ પ્રયુક્તિને અંગ્રેજીમાં શું કહેવાય ?

→ ડિફેન્સ મિકેનીઝમ

Defence Mechanism

→ બચાવ પ્રયુક્તિઓને અન્ય કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?

(૧) માનસિક પ્રયુક્તિઓ

(૨) અનુકૂલન પ્રયુક્તિઓ

→ 'બચાવ પ્રયુક્તિ' ની વ્યાખ્યા –

વ્યક્તિ હતાશા કે વૈફલ્યમાંથી બચવા માટે જે મનોવૈજ્ઞાનિક પ્રયુક્તિઓનો આશય કે આશરો લે છે તે પ્રયુક્તિઓને બચાવ પ્રયુક્તિઓ કહેવાય છે.

1. તાદાત્મય – કોઈની સાથે તાદાત્મય અનુભવવું.
   - લાગણીથી જોડાઈ જવું
   - રોલ મોડલ તરીકે અપનાવવું

   દા.ત. – કોઈ પોતાની જાતને સલમાનખાન, તેંડુલકર, ગાંધીજી અને ....
2. આક્રમકતા – પોતાનું ધાર્યું કાર્ય ન થતા અથવા પોતાની સાથે અનૈચ્છિક પરિસ્થિતિ ઉદ્દભવતા આક્રમક વલણ અપનાવવું. આચાર્યના વર્તનથી દુભાયેલા વ્યક્તિ આંદોલન કરે, તોડફોડ કરે વગેરે ....
3. સ્થાનાંતર – એટલે કે વ્યક્તિનું વર્તન નું સ્થાનાંતર થવું.
   - કોઈનો ગુસ્સો અન્ય કોઈ પર ઉતારવો
   - દા.ત. સાસુથી દુભાયેલી વહુ બાળકોને મારે, આચાર્યથી દુભાયેલો શિક્ષક વિદ્યાર્થીને મારે.
4. પ્રક્ષેપણ – (યૌક્તિકીકરણ)
   - પ્રક્ષેપણ એટલે અન્ય પર આરોપ મૂકવો.
   - યૌક્તિકીકરણ એટલે પોતાનો બચાવ કરવા માટે યુક્તિ અજમાવી બ્હાનું કાઢવું.

   દા.ત. – વિદ્યાર્થી શાળામાં મોડા પહોંચવા માટે ટ્રાફિકનો દોષ કાઢે.
5. ઊર્ધ્વીકરણ – એટલે કે વિદ્યાર્થીઓની અયોગ્ય બાબતો કે લડાયક વૃતિ ને અન્ય જગ્યાએ ઊર્ધ્વીકૃત કરવી.
   - બાળકોની લડાયક વૃતિને ઊર્ધ્વીકૃત કરવાં પ્રવાસ, રમત – ગમતનું આયોજન કરવું.
   - તોફાની વિદ્યાર્થીને મોનીટર બનાવવો.
6. ક્ષતિપૂર્તિ – વ્યક્તિ એક બાબતમાં નિષ્ફળ
   - અન્ય કોઈતો બાબતમાં વિશિષ્ટ સફળ

   ગણિતમાં નિષ્ફળતા મેળવનાર રમતમાં પ્રથમ ક્રમે આવે.
7. પરોક્ષ ક્ષતિપૂર્તિ – પોતાની ઈચ્છા પૂર્ણ થતાં અન્ય પાસે ઈચ્છા પૂર્ણ કરાવવી.

   દા.ત. પિતા P. S. I. બની ન શક્યા હોવાથી પોતાના પુત્રને P. S. I. બનાવીને પરોક્ષ રીતે પોતાની ઈચ્છાને સંતોષે છે.
8. દમન – વિચારોનું દમન કરવું

   અનૈતિક, ખરાબ વિચારોને અજાગ્રત મનમાં મૂકવા.

   મનના બે પ્રકારો

   (૧) જાગ્રત મન (૨) અજાગ્રત મન
   - હકારાત્મક અભિગમ અપનાવતા
   - હકારાત્મક વિચારો હંમેશા કરવા જોઇએ.
   - પ્રેરણાનું ઝરણું પુસ્ત – ડૉ. જીતેન્દ્ર અઢિયા
   - જીત તમારી – શિવ ખેરા
9. દિવાસ્વપ્ન – કલ્પનામાં રાચવું, હવાઈકિલ્લા બાંધવા.
   - હકીકતમાં જે ઈચ્છા પૂર્ણ કરી શકાતી નથી તેના સ્વપ્ન જોઇને આનંદ માણવો.

   દા.ત. – કલેક્ટર પોતે છે તેમ અનુભવે
   - માધુરી દિક્ષિત પોતાને મળવા માંગે છે તેવી કલ્પના કરે
10. પરાગતિ – મોટી ઉંમરની વ્યક્તિ નાના બાળક જેવું વર્તન કરે.
    - પોતાની અવસ્થા વિરુધ્ધનું વર્તન કરે.
    - દા.ત. – નાના બાળક જેવું વર્તન કરે
    - ઘૂંટણીયા તાણે
    - ધમપછાડા કરે.
11. આભકેન્દ્રીપણું – (અહમકેન્દ્રીતા)
    - પોતાના અહમ સંતોષવા માટેનું કાર્ય કરવું.
    - બડાઈ મારી
    - ધ્યાન ખેંચવું (નાનું બાળક રડીને બધાનું ધ્યાન પોતાના તરફ ખેંચવા માટે પ્રયત્ન કરે છે.)
    - વર્ગખંડમાં ખલેલ પહોંચાડવી.
12. નકારાત્મકતા – કોઈની વાત ને ન માનવી
    - તરુણોને વડીલો તરફનો રોષ
    - વિદ્યાર્થીઓનો શિક્ષકો પ્રત્યે રોષ
13. અલિપ્તતા – એકાંતમાં રહેવું
    - એકલું ફરવું
    - કોઈની સાથે હળવું – મળવું નહિ.

    દા.ત. કોઈ રમત કે સ્પર્ધાનું આયોજન હોય તો ક્યારેય ભાગ ન લેવો.

– ધ્યાનાકર્ષક વર્તન – ધ્યાન ખેંચવું, મોટેથી બોલવું, વગેરે

Astha Academy Mo.8980961441

14.શારીરિક દર્દ – ખરા સમયે અથવા અણીના વખતે શરીરમાં કોઈ પણ પ્રકારની શારીરિક તકલીફ ઉદ્‌ભવવી.
- પરીક્ષાના સમયે બીમાર થઈ જવું.
- વાંચતી વખતે માથું દુખવું.

15. સ્થિરિકરણ – કોઈ એક જ અવસ્થામાં અટકી જવું કે સ્થિર થઈ જવું અને ઝડપથી અન્ય અવસ્થાનો સ્વીકાર કરી શકવાની સ્થિતિ ન આવે તેને સ્થિરિકરણ કહેવાય.
A પલાયન વૃતિ – સ્કીઝોફ્રેનિયા

16. પ્રતિક્રિયા – મનમાં જે બાબત કે વિચાર રચતા હોય તે છુપાવીને કઇક અલગ રીતે વર્તન કરવાની સ્થિતિને પ્રતિક્રિયા કહેવાય.
- કોઈ વ્યક્તિ પ્રત્યે ધૃણા હોય તે મનમાં છુપાવીને પ્રેમભર્યો, મિત્રતા ભર્યો વ્યવહાર કરે.
- બે સગા ભાઈ વચ્ચે બોલવાનો પણ વ્યવહાર ન હોય, પરંતુ સામાજીક પ્રસંગે ભેગા થતા ખુબ હળી–મળીને વાતો કરે તે પ્રતિક્રિયા કહેવાય છે.

→ અધ્યેતા વિકાસ અને અધ્યયન અધ્યાપન પ્રક્રિયા –

Personality
(વ્યક્તિત્વ)

1. વ્યક્તિત્વ માટે અંગ્રેજીમાં કયો શબ્દ વપરાય છે ?
- Personality

2. Personality શબ્દ કયા શબ્દ પરથી ઉતરી આવ્યો છે ?
- Persona

3. Persona કઈ ભાષાનો શબ્દ છે ?
- લેટિન ભાષા

4. Persona શબ્દનો અર્થ જણાવો.
- (૧) મોહરું
- (૨) નકાબ
- (૩) માસ્ક (Mask)

5. Personality શબ્દનો ઉપયોગ કયારથી શરૂ થયો ?
- ૧૪ મી સદીથી

6. Alport (ઓલપોર્ટ) ના મત અનુસાર વ્યક્તિત્વની વ્યાખ્યા
- વ્યક્તિત્વ એટલે વ્યક્તિની રચનાઓનું ગતિશીલ સંગઠન, જે વાતાવરણ સાથે સમાયોજન સાધે છે.

7. Warren (વૉરેન) ના મત અનુસાર વ્યક્તિત્વની
- વ્યક્તિત્વ એ વિકાસના કોઈ પણ તબક્કે મનુષ્યનું સંપૂર્ણ માનસિક સંગઠન છે.

8. Rex Rock (રેક્સ રોક) ના મત અનુસાર વ્યક્તિત્વની વ્યાખ્યા આપો.
- વ્યક્તિત્વ એટલે સમાજ દ્વારા માન્ય અને અમાન્ય ગુણોનું સંતુલન

9. Dashiell (ડેશીએલ) ના મત અનુસાર વ્યક્તિત્વની વ્યાખ્યા આપો.
- સમાજના સાથી સભ્યોની દ્રષ્ટિએ સ્પષ્ટ થતું વ્યક્તિના વર્તનનું સમગ્ર ચિત્ર એટલે માણસનું વ્યક્તિત્વ

10.જે.પી. ચીલફોર્ડના મતે વ્યક્તિત્વની વ્યાખ્યા આપો.
- વ્યક્તિત્વ એટલે વ્યક્તિના લક્ષણોની એક આગવી ભાત

11. કપિલમુનિની દ્રષ્ટિએ વ્યક્તિત્વના પ્રકાર જણાવો.
- (૧) સત્વગુણી (૨) રજોગુણી (૩) તમોગુણી

12.આયુર્વેદની દ્રષ્ટિએ વ્યક્તિત્વના પ્રકાર જણાવો.
- (૧) વાતગુણ પ્રધાન (૨) પિત્તગુણ પ્રધાન (૩) કફગુણ પ્રધાન

13.વર્ણવ્યવસ્થા મુજબ વ્યક્તિત્વના પ્રકાર જણાવો.
- (૧) બ્રાહ્મણ (૨) ક્ષત્રિય (૩) વૈશ્ય (૪) શુદ્ર

14.હિપોક્રેટસ ગ્રીક વૈદની દ્રષ્ટિએ વ્યક્તિત્વ –
- (૧) રક્તપ્રધાન (આશાવાદી) (૨) કફપ્રધાન (મંદ) (૩) પીળુંપિત્ત પ્રધા (ક્રોધી) (૪) કાળુંપિત્ત પ્રધાન(ઉદાસીન)

15.જર્મન મનોચિકિત્સક ક્રેશ્મરની દ્રષ્ટિએ વ્યક્તિત્વના પ્રકાર જણાવો.
- (૧) મેદપ્રધાન (ગોળમટોળ) (૨) સ્નાયુ પ્રધાન (હૃષ્ટપુષ્ટ) (૩) અસ્થિ પ્રધાન (શક્તિહિન)

16.અમેરિકન સર્જન ડૉ. શેલ્ડનની દ્રષ્ટિએ વ્યક્તિત્વના પ્રકાર જણાવો
.– (૧) બાહ્યસ્તર પ્રધાન (કોમળ તથા ગોળ શરીરવાળા) (૨) મધ્યસ્તર પ્રધાન (હૃષ્ટપુષ્ટ)(૩) આંતરસ્તર પ્રધાન (શક્તિહિન કે નિર્બળ)

17.કશ્મીર (જર્મન) મનોવિશ્લેષકવાદી યુંગની દ્રષ્ટિએ વ્યક્તિત્વના પ્રકાર જણાવો.
- (૧) અંતર્મુખી (૨) બહિર્મુખી (૩) ઉભયમુખી

18.અંતર્મુખી એટલે શું ?
- જે વ્યક્તિના લક્ષણો, સ્વભાવ તેમજ અભિરુચિ બાહ્ય સ્વરૂપે જલદી પ્રગટ થતાં નથી તેવા વ્યક્તિત્વને અંતર્મુખી વ્યક્તિત્વ કહેવામાં આવે છે.

19. બહિર્મુખી એટલે શું ?
- જે વ્યક્તિના વ્યક્તિત્વના લક્ષણો, સ્વભાવ તેમજ અભિરુચિ બાહ્ય સ્વરૂપે સરળતાથી પ્રગટ થતાં હોય છે તેવા વ્યક્તિત્વને બહિર્મુખી વ્યક્તિત્વ કહેવામાં આવે છે.

20.ઉભયમુખી વ્યક્તિત્વ એટલે શું ?
- જે વ્યક્તિઓ ન તો સંપૂર્ણપણે અંતર્મુખી કે ન તો સંપૂર્ણપણે બહિર્મુખી વ્યક્તિત્વ ધરાવે છે તેવી વ્યક્તિને ઉભયમુખી વ્યક્તિત્વ કહેવામાં આવે છે.

21.અંતર્મુખી વ્યક્તિત્વનું લક્ષણ જણાવો ?
- શરમાળ પ્રકૃતિ, ઓછાબોલા, શંકાશીલ, સ્વભાવે ડરપોક, ચિંતાતુર, સાહસનો અભાવ, સ્વકેન્દ્રી, શાંતસ્વભાવ.........

22.બહિર્મુખી વ્યક્તિત્વનું લક્ષણ જણાવો.
- વાચાળ, એકાંતને ટાળનારા, સાહસિક, સ્વભાવે આક્રમક, સત્તાના શોખીન આત્મપ્રશંસાની ભૂખ ....

Astha Academy Mo.8980961441

23. TAT નું પુરું નામ જણાવો.
   – Thematic Apperception Test (થેમેટિક એપરસેપ્શન ટેસ્ટ)

24.TAT કસોટી કોણે અને કયારે બનાવી ?
   – ઈ.સ. ૧૯૩૯માં મરે અને મોર્ગન નામના માનસશાસ્ત્રીઓએ

25.TATમાં શેનો ઉપયોગ થાય છે ?
   – ચિત્રોનો ઉપયોગ થાય છે.

26.TATમાં કુલ કેટલા ચિત્રો હોય છે ?
   – ૩૦ ચિત્રો (૧૦ સ્ત્રીઓ માટે, ૧૦ પુરુષો માટે, ૧૦ સ્ત્રી – પુરુષ બંને માટે)

27.કોર્લ રોજર્સ વ્યક્તિત્વના કયા સિદ્ધાંત સાથે સંકળાયેલા છે ?
   – વ્યક્તિત્વનો સ્વ – ઓળખ સિદ્ધાંત

28.કોર્લ રોજર્સના સિદ્ધાંતના અન્ય નામ આપો ?
   – વિલક્ષણ વ્યક્તિત્વવાદી સિદ્ધાંત અથવા સ્વવ્યક્તિત્વવાદી સિદ્ધાંત

29.કોર્લ રોજર્સ 'સ્વ' ને કેટલા વિભાગમાં પાડે છે ?
   – બે વિભાગમાં (૧) અવધારણાત્મક (૨) આદર્શ સ્વ

- **બાળવિકાસની અવસ્થાઓ**

ક્રમ	ઉંમર	અવસ્થાનું નામ
૧.	ગર્ભ બંધાય ત્યારથી જન્મ સુધી	ગર્ભાવસ્થા
૨.	જન્મથી ૫ વર્ષ સુધી	શૈશવકાળ□– જન્મથી ૨ અઠવાડિયા – બચ્ચું□– પ્રથમ ૨ વર્ષ – શિશુ□– ૨ થી ૫ વર્ષ – બાળક
૩.	૬ થી ૧૧ વર્ષ	ઉત્તર શૈશવકાળ (કિશોરાવસ્થા)
૪.	૧૨ થી ૧૮ વર્ષ	– ૧૧ – ૧૨ થી ૧૩ – ૧૪ વર્ષ – પૂર્વ તરુણાવસ્થા, કુમારાવસ્થા – ૧૪ – ૧૫ થી ૧૭ – ૧૮ વર્ષ – મુખ્ય તરુણાવસ્થા
૫.	૧૯ થી ૨૪ વર્ષ	યુવાવસ્થા
૬.	૨૫ થી ૪૦ વર્ષ	પુખ્તાવસ્થા
૭.	૪૦ થી ૬૦ વર્ષ	પ્રૌઢાવસ્થા, આધેડાવસ્થા
૯.	૬૦ થી મૃત્યુ સુધી	વૃદ્ધાવસ્થા, જીર્ણતાકાળ

ક્રમ	વૃદ્ધિ	વિકાસ
૧.	શારીરિક ફેરફાર સાથે સંબંધ ધરાવે છે.	શારીરિક ફેરફાર + સામાજીક ફેરફાર – સાથે સંબંધ
૨.	મહદઅંશે વારસા પર આધારિત છે.	વારસો + વાતાવરણ – બંને પર આધારિત
૩.	સરળ અને સાહજિક પ્રક્રિયા છે.	સંકુલ અને જટિલ પ્રક્રિયા છે.
૪.	ભૌતિક રીતે માપન થઇ શકે.	મનોવૈજ્ઞાનિક ઉપકરણો દ્વારા માપન થઇ શકે.
૫.	વૃધ્ધિ અમુક ઉંમર પછી અટકી જાય છે.	વિકાસ એ જીવનપર્યંત ચાલતી બાબત છે.
૬.	વૃધ્ધિ એ વિકાસની પૂર્વશરત છે.	વિકાસ વૃધ્ધિની અનુગામી બાબત છે.
૭.	વૃધ્ધિ એ પ્રેરણાત્મક ફેરફાર છે.	વિકાસ એ ગુણાત્મક ફેરફાર છે.
૮.	શરીરના કોઈ એક અંગનો એકાંગી વિકાસ સૂચવે છે.	સર્વાંગી વિકાસ સૂચવે છે.
૯.	બાહ્ય ક્ષમતા સાથે સંબંધ છે.	આંતરિક ક્ષમતા સાથે સંબંધ છે.
૧૦.	વૃધ્ધિ સીમિત કે મર્યાદિત છે.	વિકાસ આજીવન ચાલતી પ્રક્રિયા છે.
૧૧.	વૃધ્ધિ માટે વિકાસ જરૂરી નથી.	વિકાસ માટે વૃધ્ધિ જરૂરી છે.
૧૨.	ગર્ભાધાનથી વૃધ્ધિની પ્રક્રિયા છે.	વિકાસ જન્મ પછી ક્રમશઃ થતો રહે છે.

સહસંબંધની કિંમતો -1 અને +1 વચ્ચે આવે છે.

પ્રાકૃતિક ભાષાજ્ઞાનના તબક્કા અથવા મનોવિજ્ઞાન મુજબ ભાષાવિકાસના તબક્કા

(૧) L = Listen = શ્રવણ કરવું, ધ્યાને લેવું, ધ્યાનપૂર્વક સાંભળવું, કાને દેવું = શ્રવણ

(૨) S = Speak = ઉચ્ચરણ, બોલવું, પ્રવચન, સ્વરાંકન = કથન

(૩) R = Reading = વાંચવું = વાંચન

(૪) W = Writing = લિપી, ચિત્ર, અક્ષર, ભાષા, આકૃતિ, સંજ્ઞા, સૂત્રો વગેરે વગેરે દોરવું કે લખીને વ્યક્ત કરવું = લેખન કૌશલ્ય

- વાંચન માણસને પૂર્ણ બનાવે છે (વાંચન કૌશલ્ય)
- ચર્ચા માણસને તૈયાર કરે છે. (કથન કૌશલ્ય)

Astha Academy Mo. 8980961441

- શ્રવણ માણસને સમજુ શ્રોતા બનાવે છે. (શ્રવણ કૌશલ્ય)
- લેખન માણસને વ્યવસ્થિત બનાવે છે. (લેખન કૌશલ્ય)

નોંધ – પ્રસ્તુત તબક્કાના નામની સંજ્ઞા યાદ રાખવી તેમજ જેમકે L એટલે શું ?

પ્રસ્તુત તબક્કામાં ક્રમવાર ચડતા અને ઉતરતા ક્રમમાં બંને રીતે યાદ કરવું

પ્રથમ વિજ્ઞાનની પ્રયોગશાળા – વિલયમ ૧૮૭૯ જર્મનીમાં વૂંટે સ્થાપી.

બુનિયાદી શિક્ષણ

૧. ૬ થી ૧૪ વર્ષના બાળકો માટે મફત, ફરજિયાત, સાર્વત્રિક, પ્રાથમિક શિક્ષણ
૨. શિક્ષણમાં કેન્દ્રસ્થાને ઉદ્યોગ
૩. શિક્ષણનું માધ્યમ માતૃભાષા
૪. સ્વાવલંબન
૫. અહિંસા
૬. સહકારી સમાજ

૧. સમસ્યા
૨. સમસ્યા ક્ષેત્ર
૩. પાયાની જરૂરી માહિતી Head, Hemd, Heard
૪. સમસ્યા સંભવિત કારણો ૫. ઉત્કલ્પનાઓ
૬. પ્રયોગકાર્યની રૂપરેખા ૭. મૂલ્યાંકન
૮. તારણો, પરિણામ, અનુકાર્ય

– "ક્રિયાત્મક સંશોધન કેળવણી ક્ષેત્રની નાની સિંચાઈ યોજના છે." – ડૉ. ગુણવંત શાહ
– ક્રિયાત્મક સંશોધન વૈજ્ઞાનીક ઢબે સફળતા નિષ્ફળતાનું મૂલ્યાંકન કરે છે. – ડૉ. સ્ટીફન કોર
– કાર્યના પધ્ધતિસરના અધ્યાપક

સહાયકનો વિસ્તાર નો વિસ્તાર, જાતિ અને

સંસ્થાના સંદર્ભે અભ્યાસ

ક્રિયાત્મક સંશોધન (Quotient **આંક**)

– U.S.A
– ડૉ. સ્ટીફન કોર
– શિક્ષણ (અભ્યાસમાં)

૧. સમસ્યા
૨. સમસ્યા ક્ષેત્ર (A) સમસ્યાના કારણો
૩. પાયાની જરૂરી માહિતી
૪. ઉત્કલ્પના બાંધવી
૫. પ્રયોગકાર્યની રૂપરેખા – અમલ કરવો
૬. મૂલ્યાંકન
૭. તારણો, પરિણામ, અનુકાર્ય

– રોજ – બરોજની સ્થાનિક સમસ્યાનો ઉકેલ
– શિક્ષણ, વર્ગખંડ, સામાન્ય સમસ્યાનો ઉકેલવા માટે
– જુદા જુદા ક્ષેત્રની વ્યક્તિ
– અંતર્મુખી વ્યક્તિત્વનું લક્ષણ જણાવો.
  – શરમાળ પ્રકૃતિ
  – ઓછાબોલા
  – થંભશીલ
  – સાહસનો અભાવ
  – સ્વ – કેન્દ્રી

L.S.R.W. પ્રાકૃતિક ભાષાજ્ઞાનના શ્રવણ, કથન, વાંચન, લેખન તબક્કાઓ

પ્રાકૃતિક ભાષાજ્ઞાન

– વ્યક્તિગત બુધ્ધિકસોટી - આલ્ફ્રેડબિન અને સાયમને
– આનુવંશિકતાના પિતા મેન્ડલે (વટાણા પર પ્રયોગ)
– ઉત્ક્રાંતિવાદના પ્રણેતા – ચાર્લ્સ ડાર્વિન

૧. કબુતર અને ઉંદર - કારક અભિસંધાન નો પ્રયોગ – સ્કીનગર
૨. કૂતરા નો પ્રયોગ - શાસ્ત્રીય અભિસંધાન - રશિયન મનોવૈજ્ઞાનિક પાવલોવ
૩. હાર્લે નો પ્રયોગ - ખોરાકની સાથે હુંફની જરૂર
૪. થોર્નડાઈક નો પ્રયોગ - પ્રયત્ન અને ભૂલ દ્વારા બિલાડી પરનો પ્રયોગ
૫. વર્ધીમર, કોહલ, કાફ્ફમ - ચિમ્પાન્ઝી પર આંતરસૂઝ દ્વારા અધ્યયન

– ગર્ભાધાનથી વૃધ્ધિની પ્રક્રિયા છે.
– વિકાસ જન્મ પછી ક્રમશઃ થતો રહે છે.

Astha Academy Mo.8980961441
Best Wishes for Success